

Alternativt statsbudsjett

2021

For de mange
- ikke for de få

Innhold

Et samfunn for de mange – ikke for de få	5
Grønn ny deal: et grønt skifte for de mange – ikke for de få	6
Arbeid og rettferdighet under pandemien	11
Bygg landet nå	13
Kommuner i krisetid	14
Rettferdig fordeling	15
Utdanning for alle	20
Bolig og bomiljø	22
Flyktninger, asyl og integrering	23
Kamp mot fattigdom i barnefamilier	23
Barn, familie og likestilling	24
Kamp mot vold, voldtekt og overgrep	25
Justis	25
Helse	26
Internasjonal solidaritet i krisetid	27
Et forsvar for vår felles trygghet	28
Styrk velferden og trygg arbeidslivet	29
SVs klimabudsjett 2021	30
Tabeller	37
Prioriteringer	38
Skatter og avgifter	59
Omprioriteringer, kutt og flyttinger	62

Nisrin
Sykepleier

Knut Hjeltnes
Apotek Helse Bergen
Spesialist helse- og
0755 62 500
www.helsebergen.no

Et samfunn for de mange – ikke for de få

Sjelden har det stått mer på spill. Sjelden har vi hatt en bedre mulighet til å skape et bedre samfunn. Dette tiåret må vi løse klimakrisa og ruste Norges økonomi for fremtiden. Dette tiåret må vi løse ulikhetskrisa, og sørge for at makt og rikdom tilhører de mange, og ikke samler seg i hendene til noen få.

Oppgavene kan ikke løses hver for seg. De henger sammen og må løses sammen. I dette budsjettet begynner vi arbeidet med å bygge et bedre og mer rettferdig Norge, med nye muligheter for jobber, næringsliv og miljø.

Dette tiåret blir tiåret for det store, grønne skiftet. Hvor vi må gjøre enorme framskritt i å kutte klimagassutslipp. I dette budsjettet viser vi et klimabudsjett som tar oss til klimamålene. Vi kommer med konkret politikk som over et tiår kutter utslipp, blant annet i industrien, transportsektoren og i oljeindustrien, leverer en historisk satsing på ny grønn industri og legger om hele økonomien for et klimavennlig og rettferdig Norge.

En slik, radikal omlegging skal komme flertallet til gode. Folk flest må komme bedre ut av den store omstillinga Norge skal igjennom, og de økonomiske og sosiale forskjellene må reduseres. SV kaller dette en Grønn ny deal.

Alle vinner på små forskjeller. I dag er de økonomiske forskjellene i Norge for store. Derfor presenterer vi her en omfordelende økonomisk politikk. Gjennom et skatteskifte, med økt skatt på formue, arv og eiendom, og redusert skatt på inntekt, vil de rikeste bidra langt mer til fellesskapet, mens folk flest kommer ut i pluss.

Vi må skape arbeid for alle og en bedre arbeidsdag. Vi står i en økonomisk krise med for høy arbeidsledighet. Derfor må vi skape flere jobber, trygge jobbene folk har og trygge inntektene til folk. I dette budsjettet begynner vi å reversere høyresidas sosiale kutt og bygge ut velferden for framtida.

Vi bruker de store pengene på gode barnehager og skoler, en bedre alderdom og bedre sykehus. Gjennom gratis skolefritidsordning for alle vil ungene, uansett bakgrunn og foreldrenes lommebok, møtes for å leke og lære. Gjennom økt barnetrygd vil færre unger vokse opp i fattige familier.

Det er dette SV representerer i Norge. Vi er det rødgrønne folkepartiet. Vi står for en politikk for de mange, ikke for de få.

Alle beløp i SVs alternative budsjett viser SVs satsinger sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett. SV støtter omfanget av tilleggsbevilgningene lagt frem 10.11, men detaljene i krisetiltakene er ikke behandlet i dette heftet.

Grønn ny deal: et grønt skifte for de mange – ikke for de få

Et samlet Storting krever store klimakutt innen 2030, men ingen har lagt frem en troverdig plan for å få det til. Grønn ny deal er SVs svar – en helhetlig plan for hvordan vi skal bygge ny industri og samtidig kutte utslipp og forskjeller og ta vare på naturen de neste ti årene.

Med SVs politikk når vi klimamålene

For å nå verdens klimamål må utslippene ned så raskt som overhodet mulig. Alle utslippskutt må igangsettes i 2021, særlig fordi mange klimatiltak ikke gir utslippskutt før noen år fram i tid. I årets alternative budsjett legger vi frem et klimabudsjett som kutter Norges utslipp med 60 % innen 2030, relativt til 1990. Detaljene finner du bakerst i heftet.

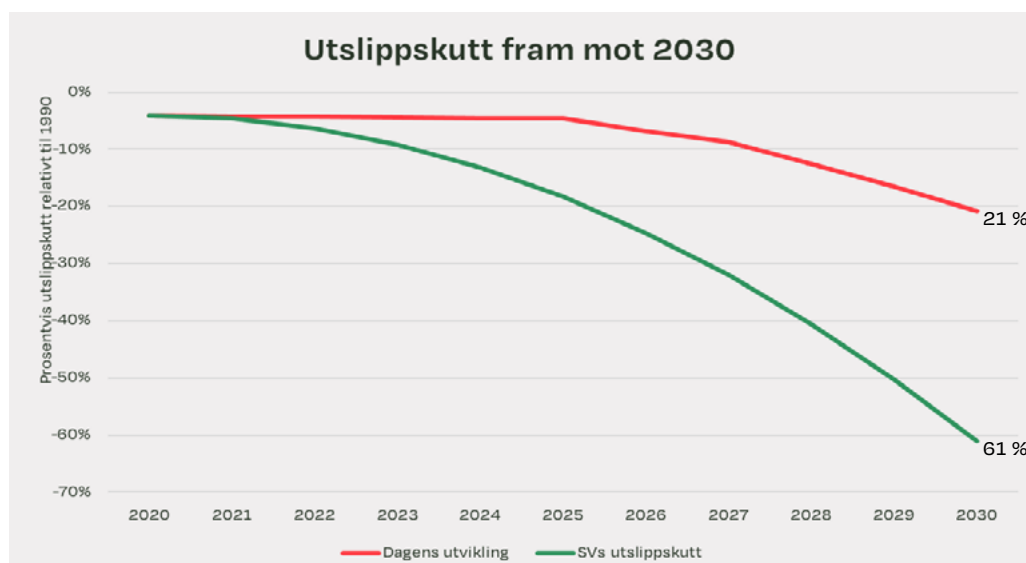
Det norske oljeeventyret har vært viktig for vår felles velferd, men nå har vi blitt for oljeavhengig. Tiden er overmoden for omstillingen av norsk økonomi. Heldigvis har vi gode forutsetninger for et grønt skifte. Vi er verdensmestre på produktivitet og teknologi, vi har høykompetente arbeidstakere og etablerte leverandørindustrier. Vi har naturressursene, og ikke minst har vi tilgang

på kapital. Mens høyresiden sitter på hendene og tror markedets frie hånd skal gjøre jobben for oss, vil SV ta grep. Vi vil bygge landet på nytt, slik vi skapte oljeeventyret, men denne gangen må det bygges grønt.

For å få til en kraftfull omstilling må hele politikken og økonomien legges om. Vi må gjøre lover og reguleringer, skatter og avgifter grønne. Vi må forske og utvikle fram nye grønne løsninger, og ta i bruk de som finnes allerede. Vi må sørge for grønne oppdrag til eksisterende industri, bygge ny grønn industri og se til at de store lokomotivene i økonomien er grønne.

Karbonfangst og -lagring utgjør en stor mulighet for Norge, både for å skape nye arbeidsplasser og kutte utslipp. Derfor foreslår vi å sikre fangst og lagring av CO₂ i Oslo. I tillegg skal vi utrede karbonfangst og -lagring på avfallsanleggene i Trondheim, Stavanger, Bergen, Kristiansand og Fredrikstad i tillegg til raffineriet på Mongstad og Varas anlegg i Porsgrunn.

Den maritime næringen er en nøkkel for det

Figur 1: Våre klimakutt vs regjeringens utslippsframskrivninger. Simulert bane for utslippskuttene i alle våre tiltak og utslippsframskrivingene slik de er presentert i Nasjonalbudsjettet 2021. Kurvene er teoretisk beregnet ut fra noen faste punkter.

grønne skiftet, men sliter etter oljeprisfall og koronapandemien. Derfor foreslår vi flere aktivitetsfremmende tiltak for maritim næring som vil holde hjulene i gang.

Vi setter av penger til målrettede direkteinvesteringer i bio-industrien, blant annet til en høyteknologisk tregjenvinningsfabrikk på Våler i Innlandet og laboratorier for bioprosessteknologi.

Vi foreslår en kraftig styrking av Enova på 1,7 mrd. kroner mer enn regjeringen som skal gå til å støtte havvind, energieffektivisering, teknologiutvikling i industrien og ladeinfrastruktur.

Staten må investere

Skal vi virkelig få til et grønt skifte, trenger vi nye motorer i den norske økonomien. Statsbudsjettet må bli grønt. Vi må vri finansmarkedene og kapitalen i grønn retning, vi må bygge nye grønne industrier og skape nye grønne markeder. Derfor foreslår SV å opprette en statlig grønn investeringsbank, og et statlig grønt investeringselskap.

Det grønne investeringsselskapet skal sette fart på nye grønne industrimuligheter og styrke det statlige eierskapet innen flytende havvind, hydrogen, karbonfangst og -lagring, batteriproduksjon, grønn skipsfart og bioøkonomi. Staten skal gå foran som langsiktig investor,

avlaste risiko og sikre fremtidens grønne industrieventyr. Mandatet til selskapet skal være grønn industribygging og avkastning til staten på sikt. Vi foreslår å tilføre selskapet 20 mrd. i aksjekapital og oppskalere dette over tid.

Vi oppretter en statlig investeringsbank for å bidra til langsiktig finansiering av grønne næringsprosjekter og til at pengene i finansmarkedene i større grad går til grønne prosjekter. Ved salg av grønne obligasjoner, trekker banken inn privat kapital, som den så låner ut til grønne investeringer. Vi foreslår å skyte inn en startkapital på 10 mrd. i banken. For hver krone banken har i egenkapital kan den finansiere 5 kroner gjennom å låne inn gjennom obligasjoner. Egenkapital på 10 mrd. i første omgang vil gi en utlånskapasitet på om lag 60 mrd. kroner til grønne prosjekter. Målet er at den skal gå med overskudd på sikt.

Offentlige penger skal ikke undergrave det grønne skiftet

I dag bruker vi milliarder på å støtte olje- og gassrelaterte prosjekter gjennom statlige virkemidler. Vi kan ikke satse stort på det grønne skiftet samtidig som vi forlenger oljealderen.

For å skape plass i økonomien til en ny grønn næring og industri, må vi slutte å binde opp arbeid og kapital til norsk olje- og gassutvinning. Særfordelene for olje- og

gassnæringen må fjernes. Derfor foreslår SV å avskaffe leterefusjonsordningen, innføre kontantstrømbeskatning for petroleumsindustrien, øke CO2-avgiften på sokkelen og innføre en produksjonsavgift på olje på 25 kroner fatet.

Årlig bruker det offentlige i overkant av 500 milliarder på kjøp av varer og tjenester, derfor foreslår SV at miljø og klima skal vektlegges 50 % i offentlige innkjøp. Vi gjør SkatteFUNN-ordningen grønn og frigir dermed 470 mill. kroner fra olje- og gassprosjekter. Innovasjon Norge bruker 375 mill. kroner på olje- og gassrelaterte prosjekter. De bruker vi i stedet på grønne prosjekter.

Vi kutter også forskning på og leting etter petroleum. I stedet styrker vi satsingen på grønn forskning gjennom Forskningsrådet. Men det haster også å få tatt i bruk den grønne teknologien som allerede finnes. Derfor foreslår SV en storsatsing på støtte til næringslivet for å ta i bruk grønn teknologi. Vi styrker og vrir de næringsrettede virkemidlene i grønn retning gjennom Miljøteknologiordningen og Siva.

Mindre vei, mer bane

De største utslippene kommer fra transportsektoren, derfor må vi bygge grønn transport for å nå klimamålene. SVs plan er mindre vei og mer jernbane, satse på kollektiv og sykkel, og få langt mer gods over fra vei til bane og sjø. SV vil nedskalere store motorveiprojekt og satse på trygge bruksveier i distriktene gjennom økte midler til rassikring, utbedring og vedlikehold.

Derfor bruker vi 1,9 mrd. mer på jernbane enn regjeringen. Vi øker investeringene i kollektiv med over 1,5 mrd., i tillegg til en satsing på gang- og sykkelvei. Vi mer enn doubler støtteordningen for gods på sjø og vi vil erstatte gamle fossildrevne ferger med elferger. Vi finansierer dette gjennom kutt i store motorveiprojekter.

Et grønt skifte for hele landet

Vi gir kommunene og fylkeskommunene større muligheter til å rulle ut klimaløsninger lokalt

gjennom Klimasats-ordningen. Vi foreslår også totalt 500 millioner til grønne regionale utviklingsmidler som skal gå til utvikling av næringsmiljøer og kompetanse i distriktene, i tillegg til å styrke de kommunale næringsfondene.

Selv om vi lykkes med å stanse de verste konsekvensene av klimakrisen, kommer vi likevel til å merke konsekvensene av klimaendringene vi allerede har forårsaket. Vi vil oppleve mer ekstremvær, mer ras, lengre tørke, flere flommer og høyere havnivå. Derfor må det settes av mye mer midler til klimatilpasning.

Redningspakke for naturen

I tillegg til klimakrisen står verden overfor en naturkrise, der arter utryddes i stadig økende tempo. Regjeringen legger kun 15 mill. kroner på bordet for å stanse tapet av norsk natur. SV foreslår en redningspakke for naturen, som vil bidra til å ta vare på den enestående naturen vår.

Redningspakken øker skogvernet vårt kraftig. De fleste av våre truede arter lever i skogen. I tillegg gir vi penger til å ansette en miljørådgiver i alle norske fylker og i 1/3 av alle kommuner og etablere en støtteordning for å ta vare på naturen over hele landet. Pakken inneholder også tiltak for å verne truede arter og naturtyper, kartlegge og restaurere natur og legge til rette for friluftsliv.

Vi må sette i gang nå

SVs budsjett vrir de store pengene fra fossile satsinger til grønne satsinger. Vi plasserer 39,2 mrd. kroner i tiltak som er en del av Grønn ny deal. Vi sparer 7 mrd. kroner ved å kutte i store motorveiprojekter, kutte støtteordninger til olje og gass og ikke redusere bompengene. Vi øker overføringen til Oljefondet med 31 mrd. kroner (15,5 mrd. bokført) ved å fjerne skattefordelene til oljenæringen, innføre produksjonsavgift på olje og øke CO2-avgiften på sokkelen. Totalt kutter og flytter vi 22,6 mrd. kroner fra grå, fossile tiltak.

Grønn ny deal	Beløp (i mill. kroner)
Grønne investeringer	
Statlig grønt investeringsselskap (under strek)	20 000
Grønn investeringsbank (under strek)	10 000
Grønn industri- og næringspakke	
Karbonfangst i Oslo	1000
Utrede karbonfangst og -lagring på avfallsanleggene i Trondheim, Stavanger, Bergen, Kristiansand og Fredrikstad, i tillegg til raffineriet på Mongstad og Varas anlegg i Porsgrunn	250
Flytende havvind	500
Klimatiltak i industrien	550
Grønn flåtefornyelse	430
Direkteinvesteringer i bioindustri	190
Styrke satsingen på å fremme norsk eksport	50
Starte utviklingen av statlig produksjon av vaksiner og legemidler, StatMed	40
Bærekraftig oppdrett	30
Siva - tilskudd til testfasiliteter	60
Kollektivtransport og jernbane	
Styrking av kollektiv i byene og flere byvekstavtaler	1246
Utslippsfri kollektivtrafikk i fylkene	300
Jernbaneutbygging	1250
Mer gods på bane og sjø	210
Elektrifisering av jernbane	200
Øke kapasiteten på nattog	90
Billigere togbilletter	50
Satsing på grønne distrikter	
Grønn næringsutvikling i distriktene	500
Klimasats - støtteordning til kommuner	300
Miljørådgivere i kommuner og fylkeskommuner	150
Grønn omstilling Svalbard	20
Klimatiltak i norske hjem	
Flere hurtigladere og ladere i borettslag og sameier (Enova)	250
ENØK, solceller og andre energitiltak i husholdninger (Enova)	200
Teknologi, forskning og utdanning	
Miljøteknologiordningen	200
Forskningsrådet - grønn forskning	100
200 grønne fagskoleplasser	10
Annet	
Redningspakke for naturen	663
Bistand til klima og miljø	339
Sum satsinger Grønn ny deal	39182

Grønn ny deal – vri vekk fra fossile tiltak	Beløp (i mill. kroner)
Kutt i store motorveiprosjekter	-3935
Ikke redusere bompenger	-2360
Redusere pengebruken til olje og gass ved å redusere petroleumsforskningen, oljeleting og -kartlegging, petroleumsrelatert aktivitet i forvaltningen og arbeidet for å fremme norsk olje og gass	-671
Forsert kutt i CO2-kompensasjon fiskeflåten	-85
Avvikle miljøskadelige subsidier i skogbruket	-60
Sum kutt i fossile tiltak	-7111

Økt skatt og avgift på petroleum	Påløpt (i mill. kroner)	Bokført (i mill. kroner)
Øke CO2-avgiften på sokkelen til 2000 kr/tonn CO2	2 660	1 330
Fjerne skattefordelene til olje- og gassnæringen	14 400	7 200
Innføre produksjonsavgift på olje, 25 kr per fat	14 000	7 000
Sum	31 060	15 530

Arbeid og rettferdighet under pandemien

Norsk økonomi og næringsliv har blitt rammet hardt av virusutbruddet og smitteverntiltakene. I regjeringens forslag til statsbudsjett var krisen avblåst og problemene løst. Det er åpenbart at pandemien ikke er over. SV vil derfor bruke mer penger enn regjeringen for å holde hjulene i gang og sikre rettferdighet for arbeidstakerne og utsatte bransjer.

Flere hundre tusen mennesker har opplevd å bli permittert fra jobbene sine, og mange har blitt nødt til å søke dagpenger for første gang.

Da regjeringen ikke la frem gode nok ordninger for å skape økonomisk trygghet for permitterte, arbeidsledige, syke og de som måtte være hjemme med barn, jobbet SV for at Stortinget tok grep og leverte krisepakker. Det bidro til at de med lavest inntekter fikk mer å leve av gjennom krisen og at flere ble kompensert for en høyere del av inntekten sin. Målet med krisepakkene har vært å hjelpe og gi trygghet for hver enkelt arbeidstaker og deres familier, og å trygge arbeidsplasser.

Fra høsten 2020 har regjeringen avvirket mange av støtteordningene på tross av at krisen ikke er over. SV vil forlenge de sosiale ordningene

så lenge pandemien og smitterverntiltakene varer, for å sikre rettferdighet og trygghet for arbeidstakerne.

Noe av det første Solberg-regjeringen fjernet da de kom til makten, var ferietillegget på dagpenger. For å sikre arbeidsledige og permitterte muligheten til å skape gode ferieopplevelser for seg og sine i årene som kommer, gjeninnfører vi ferietillegget på dagpenger.

Reiselivsbransjen og persontransport er blant næringene som har blitt hardest rammet av krisen. Regjeringen har kastet de store pengene etter oljenæringen, luftfart og lukrative ordninger for bankene. Derfor reduserer vi merverdiavgiften for hoteller, persontransport og arrangementer fra 12 til 6 prosent i første halvår av 2021. Det er en støtte til hardt rammede næringer som vil opprettholde arbeidsplasser i en vanskelig tid.

Kulturlivet har lidd kraftig under pandemien, og ettervirkningene vil vare lenge. Derfor viderefører vi kompensasjonsordningene for avlyste arrangementer, frilansere og selvstendig næringsdrivende også i 2021. Ekstra kunstnerstipend må gjøres permanente, og

vi vil styrke alternative arbeidsfellesskap for kunstnere.

Kultur og frivillighet gjør livet rikere. Det ser vi særlig i krisetider. Et rikt og mangfoldig kulturliv der alle har mulighet til å delta, krever at vi støtter dem som lager og formidler kunst og kultur. Derfor styrker vi de eksisterende institusjonene, og mener at omorganiseringen av Kulturrådet må settes på vent.

En sterk og uavhengig presse er viktigere enn på lenge. Etter at mediene har tapt store summer på grunn av pandemi og tap av annonseinntekter, øker vi pressestøtten.

Frivilligheten er en av fellesskapets grunnsteiner. Vi trapper opp til full momskompensasjon og rydder i tippemidlene slik at den lokale frivilligheten styrkes. Det gir mer frivillighet og økt selvstendighet for organisasjonene. Vi overfører også midler fra kompensasjonsordningen til eksisterende institusjoner. (Øvrige kultursatsinger finnes i oversikten bakerst i heftet.)

Hele helsevesenet er under sterkt press på grunn av pandemien. Vi styrker sykehusøkonomien med en milliard kroner, og satser stort på rehabilitering, psykisk helsevern og helsestasjoner.

Korona-tiltak	Beløp (i mill. kroner)
Redusert lav sats merverdiavgift til 6 pst til 30.06.2021	780
Arbeid	
Videreføre midlertidige koronatiltak på dagpenger frem til 30.06.2021 (lavere inngangskriterier, kutt i ventedager, redusert krav til tapt arbeidstid og 80% kompensasjon opp til 3G)	1200
Utvide maksimalperioden på dagpenger til 31.03.2021	350
Videreføre 80 prosent kompensasjon for selvstendige og frilansere til 30.06.2021	665
Reversere regjeringens kutt i nettolønnsordningen	193
Ferietillegg på dagpenger fra 1.1.2020	3400
Kultur	
Videreføre kompensasjonsordningen for kulturlivet	100
Norsk kulturfond	100
Koronamidler til momskompensasjon, studieforbund og Frifond	782
Ekstraordinær bevilgning til TONO	50
Øvrige krisemidler til kultur	45
Økt mediestøtte	45
Film, produksjon og formidling	65
Styrket kunstnerøkonomi	82,5
Styrke kulturfrivillighetens andel av tippemidlene	111
Innkjøp bibliotek	45
Helse	
Habilitering og rehabilitering, herunder ettervirkninger av Covid-19	159
Styrket sykehusøkonomi	1000
Styrket psykisk helsevern	309
Styrket skolehelsetjeneste og helsestasjoner	350
Sum korona-tiltak	9832

Bygg landet nå

Arbeidsledigheten må møtes med kraftig motkonjunkturpolitikk som bidrar til å skape arbeidsplasser raskt, i hele landet. Det er mange oppgaver som skal løses i samfunnet, og prosjekter som bør realiseres, men som ikke gjennomføres på grunn av utilstrekkelige satsinger i offentlige budsjetter.

I dette budsjettet prioriterer vi derfor arbeid som kan settes i gang raskt, både i staten og i kommuner og fylkeskommuner. Vi øker bevilgningene til rassikring og flomsikring, vedlikehold og utbedring av infrastruktur og setter i gang flere byggeprosjekter. Folk skal

kunne bo og drive næringsvirksomhet over hele landet. Dette legger SV til rette for blant annet gjennom økt bredbåndutbygging og styrking av desentralisert høyere utdanning.

Selv om ledigheten har gått ned de siste månedene, er det fortsatt behov for solide tiltak for å hjelpe dem som står uten jobb. Mange arbeidsplasser kommer til å være rammet av krisen også i 2021, og det vil trenge ytterligere tiltak for å sikre arbeidsplasser i 2021. Derfor øker vi tildelingen til tiltaksplasser for unge.

Motkonjunktur	Beløp (i mill. kroner)
Bredbåndsutbygging i hele landet	200
Ras- og skredsikring, vedlikehold og utbedring av veier	900
Utbygging av gang- og sykkelveier	400
Vedlikehold på jernbanen	460
Klimatilpasning: flomsikring, oppgradering vann- og avløp mm.	300
Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner	180
Vedlikehold av fyrstasjoner	100
Tilskudd museumsbanene, inkludert Tinnosbanen	50
Universell utforming av skoler	200
Øke tilskudd til heis	50
Tilskudd til totalt 4000 nye studentboliger i 2021	160
500 flere VTA-plasser	65
1500 flere tiltaksplasser til unge	190,5
Sum motkonjunktur	3255,5

Kommuner i krisetid

Koronapandemien har avslørt at det er for liten kapasitet i kommunehelsetjenesten til å håndtere krisen. Mange med behov for behandling, omsorg og pleie har stått uten tilbud, og skolene har fått store utfordringer. Kommunesektoren fikk store økte utgifter og tapte skatteinntekter, stengte barnehager, SFO og kollektivtrafikk på sparebluss.

Kommunesektoren har blitt sulteforet over mange år av den sittende regjeringen, og velferdstilbudet har blitt kjørt mer og mer ned. Koronakrisen traff et Kommune-Norge som allerede var i økonomisk knipe.

Eldreomsorg, skole og barnehage kan ikke effektiviseres som en produksjonsbedrift. Å kutte stillinger og aktivitet midt i krisen gjør vondt verre. SV har foreslått raskere og større økninger

til kommuner og fylker for å trygge økonomi, aktivitet og velferd.

God kommuneøkonomi og sterk lokal velferd er et verdivalg. Vi styrker rammen til kommuner og fylker slik at de kan gi trygghet i hverdagen til innbyggerne, og god skole og eldreomsorg, også gjennom koronakrisen. Kommuner og fylker har også ansvar for å kutte klimagassutslipp, og vi dekker store utgifter til å redusere skadene fra klimaendringene.

SV styrker kommuneøkonomien med 5,5 mrd. kroner, inkludert 600 mill. kroner til særlig ressurskrevende tjenester. Vi styrker fylkesøkonomien med 1,5 mrd. kroner og overfører i tillegg drøyt 2,6 mrd. kroner til eldreomsorg i kommunene fra helsebudsjettet ved å avslutte forsøk med statlig finansiering.

Kommuneøkonomi	Beløp (i mill. kroner)
Økt overføring til kommuneramma	4991
Særlig ressurskrevende tjenester	600
Økt overføring til fylkesramma	1500
Totalt	7091

Rettferdig fordeling

Forskjellene i formue og inntekt er altfor høye i Norge. Den borgerlige regjeringens svar på dette er å kutte formuesskatten for de som har mest fra før, og øke forskjellene mer.

SV har en bedre oppskrift. Gjennom et skatteskifte, med økt skatt på formue, arv og eiendom, og redusert skatt på inntekt, vil de rikeste bidra langt mer til fellesskapet, mens folk flest kommer ut i pluss. Med SVs skattepolitikk vil alle skatte etter evne og forskjellene i Norge vil utjevnes.

SV foreslår å øke formuesskatten og utbytteskatten, for å sørge for at de med de største formuene og aksjeinntektene bidrar mer til fellesskapet. Samtidig foreslår vi å redusere skatten på arbeid. Vi vil doble fagforeningsfradraget og øke andre særfradrag. Alle som tjener under 600 000 vil få skattelettelser med SVs politikk. De som tjener over 600 000, vil få noe økt skatt. De som tjener over 1 million, vil få en betydelig skatteøkning.

Boligmarkedet i Norge er en forskjellsmaskin. Selv om flertallet eier boligen de bor i selv, er det mange som ikke har råd eller ønsker det. De er henvist til et dyrt og dårlig regulert leiemarked. De som har fått foten innenfor, mottar store skattefordeler og verdiøkning av boligen.

Boligpolitikken og skattesystemet må endres for at folk skal stille likere ved terskelen til boligmarkedet, uavhengig av foreldrenes økonomi. Derfor gjeninnfører vi en inntektsbeskatning av bolig for boliger over 3

mill. kroner. Vi avvikler BSU-ordningen, men trapper samtidig ned dokumentavgiften. Samlet sikrer dette en rettferdig beskatning av bolig, der de med de dyreste boligene betaler klart mest.

Alle betaler like mye avgifter på mat og andre varer, drivstoff og miljøavgifter, uavhengig av hvor mye de tjener eller hvor stor formue de har. SV foreslår derfor å redusere matmomsen fra 15 til 13 prosent, for å redusere avgiftene på nødvendige varer alle trenger.

For at vi skal nå klimamålene våre, må miljøavgiftene økes slik at det blir dyrere å forurense. Vi øker engangsavgiften på fossile biler for å sikre at flere velger å kjøpe elbil, og vi øker avgiftene på fossilt drivstoff.

SV foreslår også en økning i CO₂-avgiftene på 50 prosent. For å unngå at folk flest blir hardt rammet av avgiftsøkninger, foreslår vi samtidig grønn folkebonus, en ordning der inntektene fra økningen i CO₂-avgift betales ut til folk med vanlige og lave inntekter. Pengene går i sin helhet til alle over 17 år som tjener 500 000 kroner eller mindre. Hver person i denne gruppen vil få en utbetaling på 1270 kr i 2021. Siden det er de rikeste i samfunnet som bidrar mest til klimagassutslipp gjennom høyt forbruk og mye reising, vil de fleste tjene på denne ordningen. Inkludert den grønne folkebonusen, senker SV avgiftene med totalt 1,9 mrd. kroner.

Fordelingseffekt sammenliknet med regjeringens forslag for 2020

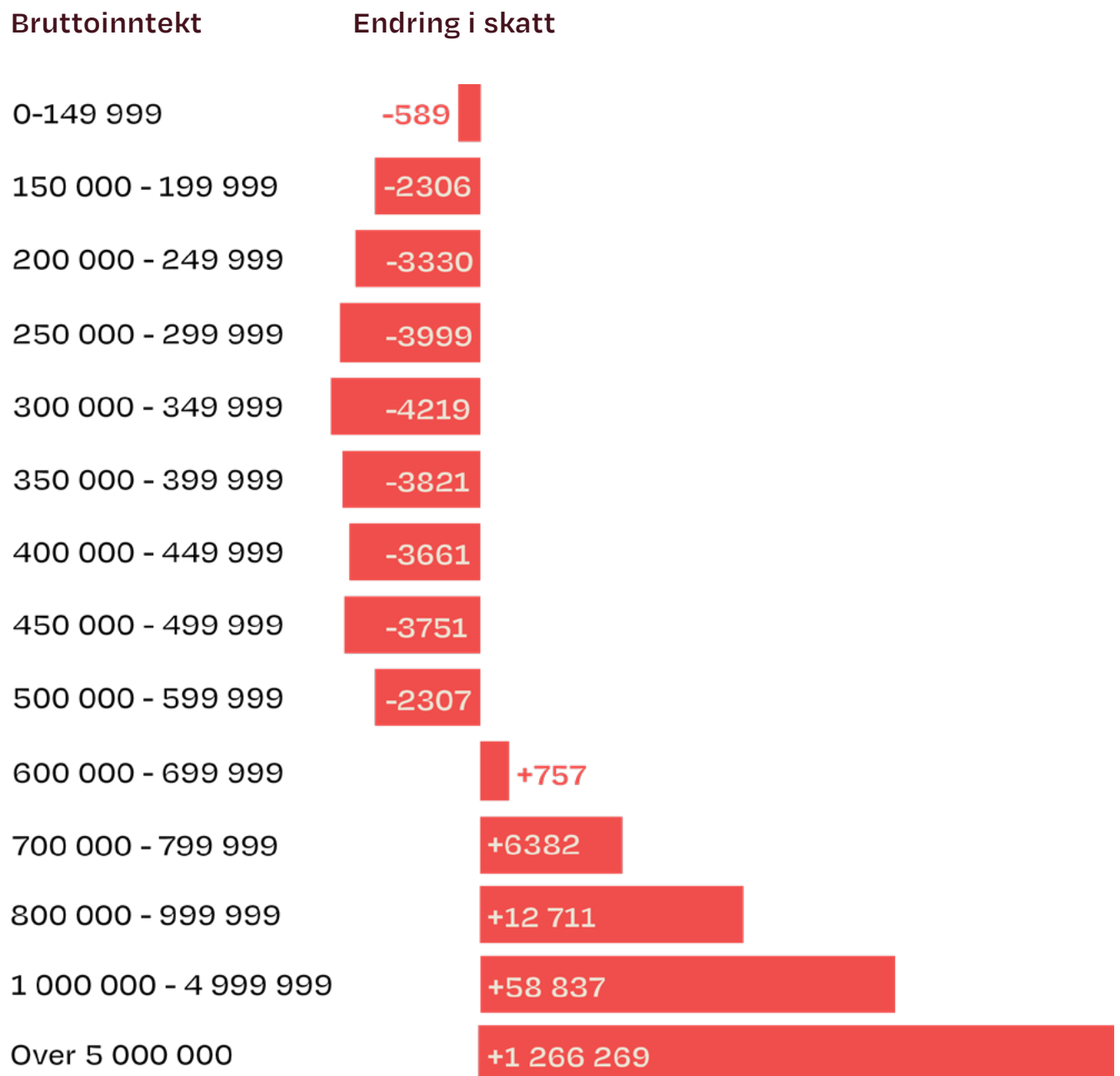
I tabellen under kan du se fordelingseffektene av vårt skatteopplegg, og hvordan det slår ut for ulike inntektsgrupper. Den viser gjennomsnittlig endring i skatt i forhold til regjeringens forslag for 2020.

Negative tall betyr mindre skatt. I beregningene inngår alle våre forslag til endring i inntektsskatt (inkludert utbytteskatt og fradrag), boligskatt, formuesskatt og grønn folkebonus.

Bruttoinntekt	Endring skatt på inntekt og utbytte, pr. enhet i kroner	Endring i skatt på bolig, pr. enhet i kroner	Endring i formuesskatt, pr. enhet i kroner	Grønn folkebonus	Sammenlagt endring i skatt, pr. enhet i kroner
0 - 149 999 kr.	-293	28	946	-1270	-589
150 000 - 199 999 kr.	-1776	72	667	-1270	-2306
200 000 - 249 999 kr.	-2777	142	575	-1270	-3330
250 000 - 299 999 kr.	-3691	304	657	-1270	-3999
300 000 - 349 999 kr.	-4048	394	705	-1270	-4219
350 000 - 399 999 kr.	-4105	533	1020	-1270	-3821
400 000 - 449 999 kr.	-4125	601	1133	-1270	-3661
450 000 - 499 999 kr.	-4187	621	1084	-1270	-3751
500 000 - 599 999 kr.	-4175	705	1163	0	-2307
600 000 - 699 999 kr.	-1947	937	1767	0	757
700 000 - 799 999 kr.	2172	1318	2891	0	6382
800 000 - 999 999 kr.	6395	1839	4477	0	12711
1 000 000 - 4 999 999 kr.	35505	3765	19566	0	58837
Over 5 000 000	577536	16056	672677	0	1266269
I alt	1055	825	3365	-763	4482

Fordelingseffekt

I grafen under kan du se anslag på hvordan vårt skatteopplegg vil slå ut for ulike inntektsgrupper. Denne viser skatteendring i forhold til regjeringens forslag for 2020. Minus foran tallene betyr lavere skatt. I beregningene inngår vårt forslag til endring i inntektsskatt (inkludert utbytteskatt og fradrag), boligskatt, formuesskatt og grønn folkebonus. Figuren er ikke nøyaktig skalert.

Eksempelfamilier

Under er tre regneeksempler som illustrerer hva SVs foreslåtte skatter og avgifter innebærer for folk i praksis. Alle tall viser endring i forhold til regjeringens forslag for 2020.

Husholdning 1

- Familie med to voksne og to barn (2 år og 6 år)
- Yngste barn går i barnehage. Eldste går i barnehage første halvår, begynner i første klasse og SFO på høsten
- Begge voksne tjener mellom 400 000 og 450 000 kroner
- De har ingen formue, men eier egen bolig
- De har to dieselmotorer, hver med gjennomsnittlig kjørelengde på 11 883 km i året. Antar forbruk på 0,7 liter/mil

Lavere skatt (skatteendring uten formuesskatt, men inkludert boligskatt)	7048
Grønn folkebonus	2540
Økt barnetrygd fra 1. mai*	224
Gratis SFO	13 035
Redusert makspris i barnehagen fra 1. januar	1615
Økte utgifter til drivstoff	-3202
Reduserte utgifter til mat*	1850
Husholdningen sitter igjen med så mye mer:	23 109

Husholdning 2

- Enslig uten barn
- Har ingen formue, men eier egen bolig
- Har en bensinbil med kjørelengde på 20 000 km i året. Antar forbruk på 0,7 liter/mil
- Tjener mellom 450 000 og 500 000 kroner i året

Lavere skatt (skatteendring uten formuesskatt, men inkludert boligskatt)	3566
Grønn folkebonus	1270
Økte utgifter til drivstoff	-2074
Reduserte utgifter til mat*	764
Husholdningen sitter igjen med så mye mer:	3526

Husholdning 3

- Familie med to voksne og ett barn (9 år)
- Begge voksne tjener mellom 500 000 og 600 000 kroner
- De eier egen bolig og har gjennomsnittlig formuesskatt for inntektsgruppen. Ingen bil.

Lavere skatt (skatteendring uten formuesskatt, men inkludert boligskatt)	4614
Økt barnetrygd fra 1. mai	952
Reduserte utgifter til mat*	1866
Husholdningen sitter igjen med så mye mer:	7432

* Regjeringens foreslåtte økning i barnetrygden for barn under 6 år er reversert. Utgifter til mat er regnet ut med SIFOs forbrukskalkulator for 2020, og det antas at redusert matmoms tas fullt ut i reduserte matpriser. Verdien av velferdstjenester er ikke regnet med.

Utdanning for alle

Gratis SFO

I dag er det mange barn som ikke får være med på leken og læringen. Mens flertallet av norske unger går på SFO etter skolen, er det flere barn som må gå hjem alene. SFO skal ikke være en kilde til utenforskap og forskjeller, men en viktig del av den inkluderende og utjevnenende fellesskolen. Derfor gjør vi SFO gratis for alle førsteklasinger fra høsten 2021. Det er et stort skritt i retning av gratis SFO for alle. SV ønsker også en SFO med flere ansatte, god oppfølging av barna og ulike aktiviteter barna kan ta del i. SFO skal være et gratis fellesskap med lek, fysisk aktivitet og kulturtilbud. Dette vil være den største norske velferdsreformen siden barnehageløftet.

Barnehage

Barn i barnehage trenger nok voksne rundt seg med kompetanse og forståelse for barns behov. Frem til nå har kommunene fått tilskudd til å nå bemanningsnormen i barnehagen, men dette har regjeringen kuttet helt. Barna skal ikke være taperne i trange kommunebudsjetter. Derfor opprettholder og styrker vi dette tilskuddet til kommunene.

Alle barn skal få muligheten til å gå i barnehagen, uavhengig av foreldrenes inntekt. Derfor reduserer vi maksprisen for foreldrebetaling.

En skole for alle

En inkluderende fellesskole skal gi alle et godt opplæringstilbud uavhengig av hvor de bor, og hvilken økonomisk bakgrunn de har. Alle elever skal ha mulighet for å lære, tilegne seg kunnskap og trives. Alle elever som av ulike grunner strever pga. mangel på motivasjon, problemer hjemme, fysiske eller psykiske lidelser, dysleksi eller andre diagnoser, skal fanges opp, få tilpasset opplæring og hjelp.

For mange barn møter i dag opp på skolen uten matpakke. Uten næring – ingen læring. SV vil derfor starte innføringen av gratis og sunn skolemat.

Vi oppretter en tilskuddsordning for universell utforming av skoler, en oppfølging av Veikart universelt utformet nærscole 2030.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Gratis SFO til alle 1.-klassinger	1000
Tilskudd til bemanningsnorm i barnehage	300
Redusere maksprisen med 95 kroner i måneden fra 1. januar 2021	232
3800 flere barnehageplasser	407
Tilskudd til universell utforming av skoler	200
Øke stillinger i skolehelsetjenesten	100
Innfasing av gratis skolemat i ungdomsskolen	140

Gratis og god videregående utdanning

Norge trenger flere fagarbeidere. Vi må stoppe frafallet i videregående, og særlig yrkesfagene må styrkes. Ingen skal falle fra fordi det er for dyrt å gå på videregående skole. Uansett utdanningsvalg skal norsk skole være gratis for alle. Derfor styrker vi både utstyrsstipendet og stipendet for borteboere – slik at alle har rett på en utdanning uansett hva de velger eller hvor i landet de går på skole.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Økt utstyrsstipend	50
Økt borteboerstipend	120
Reversere kutt i stipend til privatister	13,6
Fylkeskommunens arbeid med å styrke yrkesfag, samt opprustning av utstyrsparken på yrkesfag	150

Høyere utdanning og studentvelferd

Norge trenger sterke forsknings- og utdanningsinstitusjoner med økt tillit og handlingsrom. Derfor øker vi basisbevilgningene til universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. For å komme gjennom den grønne omstillingen trenger vi at fremtidens kompetanse hører til fremtidens næringer. Her

vil fagskolene stå sentralt. Vi må derfor ha flere grønne fagskoleplasser.

Alle skal ha lik rett til utdanning. En forutsetning for det er at studentene har trygge rammer og et sted å bo. Derfor øker vi studiestøtten til 1,3 G og vi bygger 4000 nye studentboliger.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Økt basisfinansiering	200
200 grønne fagskoleplasser	10
1,3 G i studiestøtte	260,3
Totalt 4000 nye studentboliger	160
Tilskudd til desentralisert høyere utdanning	100

Bolig og bomiljø

Alle skal ha et trygt sted å bo. Boutgiftene har økt mye mer enn lønnsveksten de siste årene. Drømmen om å eie egen bolig blir fjernere og fjernere for mange. Selv om flere har dårlig råd og prisene har gått opp, er det flere tusen færre som får bostøtte nå enn for få år siden. De som får bostøtte, får også dekket en mindre del av boutgiftene enn før. Bostøtte skal sørge for at også de mest vanskeligstilte kan bo trygt i sine hjem. SV øker bostøtten med 250 mill. kroner.

SV vil ha flere og rimeligere bo-alternativer for unge og lavinntektshusholdninger. Derfor styrker SV Husbanken slik at det blir mulig å bygge flere utleieboliger.

Mange unge vil i dag ikke kunne kjøpe egen bolig, uten hjelp av foreldre. Vi vil derfor utvide lånerammen til Husbanken og endre reglene slik at unge med betalingsevne, men uten egenkapital, kan få startlån.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Økt tilskudd til boligsosiale tiltak	10
Økt tilskudd til utleieboliger, leie til eie	100
Økning av bostøtten	250
Økt tilskudd til heis	50

Flyktninger, asyl og integrering

Til tross for rekordmange mennesker på flukt, kommer nesten ingen til Norge. På de greske øyene bor sårbare asylsøkere i uverdige teltleirer. Kommune-Norge har kapasitet og ønske om å bosette flere. Derfor vil SV at Norge skal ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger, og evakuere 1000 asylsøkere fra Hellas.

De som søker asyl i Norge, skal ha en verdig ventetid. Derfor øker vi ytelsene til de som bor på mottak, slik at ingen skal sulte. Vi styrker aktivitetstilbudet for barn, og sørger for at barnevernet overtar omsorgen for de enslige

barna. Familier som har kommet bort fra hverandre, skal få være sammen. Vi fjerner derfor gebyret for å søke om familiegjenforening for flyktninger.

God integrering forutsetter muligheten til å lære norsk, delta i samfunnet og komme i arbeid. Frivillige organisasjoner er viktige i dette arbeidet, og styrkes i vårt budsjett. Vi øker støtten til Jobbsjansen, slik at innvandrerkvinner som går på sosialhjelp igjen skal få delta i tiltaket, og ansetter flere rådgivere som skal jobbe mot negativ sosial kontroll på ungdomsskoler.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger, og evakuere 1000 asylsøkere fra Hellas	579,7
Overføre enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet	104
Øke ytelsene til beboere i asylmottak	27,5
Fjerne gebyret for familiegjenforening for flyktninger og senke gebyret for andre søkere	37
Øke støtten til frivillige organisasjoner på integreringsfeltet	19,5
Flere rådgivere som jobber mot negativ sosial kontroll i ungdomsskolen	10
Styrke Jobbsjansen slik at innvandrerkvinner på sosialhjelp får delta	20

Kamp mot fattigdom i barnefamilier

Stadig flere barn vokser opp i fattige familier. For å sikre at alle barn får nytte godt av økt barnetrygd, reverserer vi regjeringas forslag til økning bare for de opp til seks år, og øker barnetrygden for alle. SV vil også fjerne kommunenes mulighet til å holde barnetrygden utenfor når sosialhjelp beregnes. Dette forhindrer i dag at pengene når frem til mange av dem som trenger dem mest.

Alle er enige om at foreldrene trengs i det første leveåret til et barn. Det må samfunnet ta konsekvensen av. Vi vil gi alle familier rett til foreldrepermisjon, ikke bare de som har hatt arbeidsinntekt lenge nok. Derfor innfører vi en minsteytelse for foreldrepenger på 2G som alle foreldre skal ha rett på som gulv.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Øke barnetrygda og innføre søskentillegg fra og med barn nr. 3.	1235
Barnefattigdomssatsing i kommunene	400
Minsteytelse på 2G for alle foreldre	315

Barn, familie og likestilling

Barnevernet skal handle om å beskytte barn, ikke om å tjene penger. Vi vil ha et barnevernsløft med flere stillinger i det kommunale barnevernet, økt kapasitet i det statlige barnevernet og tiltak for å sikre reell medvirkning for barn i barnevernet.

SV vil ha et krafttak for likelønn, rett til

heltidsstilling og et mer likestilt familieliv. Vi gir fedre selvstendig uttaksrett til foreldrepermisjon ved fødsel, og starter med fedrekvoten. Kjønnss- og seksualitetsmangfold gir økt frihet for alle, og en mer rettferdig fordeling av makt og muligheter mellom menn og kvinner, og derfor styrker vi dette arbeidet.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
250 nye stillinger i det kommunale barnevernet	253,3
Økt kapasitet i offentlige barnevernstiltak	150
Tiltak for barns medvirkning i barnevernet	15
Selvstendig uttaksrett (fedrekvote)	63
Forsøksordning med tidsklemmekonto for småbarnsforeldre	30
Økt støtte til LDO, LDN og likestillingssentrene, samt styrking av kvinneorganisasjoner og LHBTI-tiltak/organisasjoner	35
Nytt program mot seksuell trakassering	10
Økt støtte til tilskuddsordning mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer	12

Kamp mot vold, voldtekt og overgrep

Det er et alvorlig samfunnsproblem at mange mennesker lever med vold, overgrep og trusler. Politiet mangler kapasitet og evne til å prioritere denne typen kriminalitet. Altfor mange voldtekter og overgrep blir ikke oppklart av politiet. Vi ønsker et taktskifte i etterforskningen av slike saker, gjennom øremerkede ressurser og økt kapasitet i alle politidistrikt.

Justissektoren må prioritere arbeidet mot vold og overgrep. Vi gjør et krafttak for krisesentre og støtteapparatet for kvinner som trenger hjelp. Gjennom økt støtte til organisasjoner og fagmiljøer vil vi bekjempe alle former for vold og overgrep og støtte kampen mot negativ sosial kontroll.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
80 % statlig finansiering av krisesentre	300
Øremerke midler til etterforskningsløft på voldtekt og vold i nære relasjoner, inkludert Barnehus	15
Styrke voldsoffererstatning i voldtektssaker, og økt støtte til kontoret for voldsoffererstatning	28
Nytt program mot overgrep og seksualisert vold	15
Støtte til incest- og voldtektssentrene, og utvikling av chattetjeneste til VO-linjen	14,8
Informasjonskampanje om krisesenter og andre hjelpetilbud for voldsutsatte	5
Tiltak mot negativ sosial kontroll og æresvold	15

Justis

SV vil utjevne økonomiske og sosiale forskjeller og jobbe for at alle skal ha like muligheter i rettssystemet. Rettstaten skal beskytte og hjelpe alle, uavhengig av deres økonomiske ressurser.

Regjeringens kutt har svekket domstolenes kapasitet, noe som går utover rettsikkerheten. SV vil opprettholde lokale tingretter, og vil forhindre redusert kapasitet i domstolene som følge av regjeringens kutt. De siste årene har fengslene fått kraftige budsjettkutt av regjeringen. Dette skader kriminalomsorgen, svekker rehabiliteringen av innsatte, bryter innsattes menneskerettigheter, og forverrer arbeidsforholdene til ansatte. Det er blitt

flere voldsepisoder, mer innlåsing og isolasjon av innsatte, og dårligere oppfølging og rehabilitering. Derfor setter vi av betydelige ressurser til en styrking av norske fengsler, midler til opprustning av Bredtvet kvinnefengsel og til midlertidig vedlikehold av Oslo fengsel. Mest kritisk er situasjonen for de psykiske syke i norske fengsler. SV øremerker derfor ressurser til den gruppa.

Alle skal ha tilgang til rettssystemet og få hjelp når de trenger det for å ivareta sine rettigheter. SV øker bevilgningen til fri rettshjelp for å utvide ordningen til flere.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Styrke Økokrim for å bekjempe økonomisk- og miljøkriminalitet gjennom øremerkede midler	5
Styrke politiets arbeid med ungdomskriminalitet	10
Opprustning av fengsler i Oslo og styrking av helsetilbud til psykisk syke i fengsel	35
Oppjustere inntektsgrensen for fri rettshjelp, til dekningsgrad 15%	120

Helse

Alle skal få helsehjelp når de trenger det. Derfor gir vi et kraftig løft til sykehus og kommuner. Vi setter et tak så ingen skal betale mer enn 2900 kr. i egenandel, og vi begynner arbeidet med å fase tannhelse inn i den offentlige helsetjenesten.

Alle skal ha et godt tilbud der de bor. Vi løfter fødsel- og barselomsorgen, og bygger ut helsestasjoner og psykisk helsehjelp i kommunene. Vi gir bedre ettervern av rusbrukere og flere brukerstyrte tilbud i psykiatrien.

Eldreomsorgen får et kraftig løft gjennom tilskudd til kommunene og tilskudd til nok ansatte.

Rehabiliteringstilbud øremerkes, og vi foreslår en egen plan for koronapasienter.

SV foreslår fysisk aktivitet og sunn mat i skolene, flere vaksiner til voksne, produksjon av medisiner og vaksiner i Norge (StatMed) og løsninger mot antibiotikaresistente bakterier.

Vi vil ha flere folk på jobb i helsevesenet. Vi foreslår penger til flere faste, hele stillinger i helsevesenet, og til å utdanne flere. Vi vil fjerne detaljstyringen av helseforetakene (fjerne ISF), og gi mer tillit til lokale valg og brukerkunnskap.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Rettferdig helse - Billigere medisiner og behandlinger	389
Tannhelse	433
Rehabilitering og habilitering	159
Mat og fysisk aktivitet i skolene - innfasing	183
Bedre psykisk helsevern og rusbehandling	509
Bedre helsetilbud der du bor	400
Styrket sykehusøkonomi	1000

Internasjonal solidaritet i krisetid

Pandemien og den økonomiske krisen risikerer å sette kampen mot fattigdom og ulikhet tiår tilbake. Kampen mot klimaendringene risikerer å bli nedprioritert. Mens klimakrisen og koronakrisen rammer verdens fattigste hardest, gjemmer den økonomiske eliten store verdier bort i skatteparadiser.

Norsk utviklingspolitikk er et av våre viktigste virkemidler i kampen for global rettferdighet og mot klimaendringer. Selv om krisen rammer oss, kan vi ikke la det ramme kampen for en bedre verden. I 2021 må bistandsbudsjettet peke vei ut av krisene. SV ønsker et krafttak for klima, miljø og fornybar energi.

Vi tar til orde for en aktiv og progressiv politikk for å bekjempe global ulikhet. Det gjør vi gjennom å styrke arbeidet med å øke skatteinntektene i utviklingsland og gjennom et målrettet arbeid mot skatteparadiser.

Uten et sterkt sivilsamfunn står demokratiet og grunnleggende friheter i fare, spesielt i krisetid. SV ønsker en styrking av støtten til sivilsamfunnsorganisasjoner, menneskerettighetsforkjempere, internasjonal kvinnekamp og LHBT-arbeid. Sivilsamfunnet er en nøkkel i kampen for fred, nedrustning og dialog i nord.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Styrke Skatt for utvikling, FNs skattekomité og gjeldslettemekanismer	140
Støtte menneskerettighetsforkjempere og sivilsamfunn under autoritære regimer	80
Et krafttak for klimatilpassing, miljøvern og fornybar energi	339
Styrking av utdanningsbistand til jenters utdanning	60
Sivilsamfunnsløft for kvinners rettigheter	50
Satsing på seksuell og reproduktiv helse og rettigheter	55
Globalt fredsarbeid og avspenning i nord	40

Et forsvar for vår felles trygghet

Vi lever i en tid med økende spenning, også i våre egne nærområder. Det gjør det viktigere enn noen gang å prioritere riktig i forsvarspolitikken. Det krever at vi finner balansen mellom avskrekking og beroligelse, og at vi setter Forsvaret i stand til å hevde vår egen suverenitet. Vi vil ha et sterkt nasjonalt forsvar med balanse mellom forsvarsgrenene. Regjeringens rådyre kampflykjøp og urealistiske kutt har resultert i en tikkende kostnadsbombe som truer viktige investeringer i Hæren og Sjøforsvaret. Viktigst av alt svekker det muligheten til å investere i

Forsvarets viktigste ressurs, nemlig folk. Vår politikk for Forsvaret konsentrerer seg om de viktigste oppgavene her hjemme, heller enn USA-ledede operasjoner i utlandet. Vi får en bedre balanse mellom materielle investeringer og investeringer i ansatte. Vi styrker landmakten og gjør viktige investeringer i Hæren som regjeringen har utsatt. En styrking av Sjøforsvaret og Kystvakten er også sentralt for suverenitetshevdelse og beredskap i havområdene våre, spesielt i nord.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Øremerking av midler til minst 200 flere ansatte i Forsvaret	270
Bedre beredskap i Hæren, inkludert helikopterstøtte	150
Styrking av Sjøforsvaret	150
Forskningsplan for veteraner	15

Styrk velferden og trygg arbeidslivet

Regjeringen har de siste årene gjennomført en rekke usosiale kutt som rammer sårbare grupper. Vi reverserer kutt i arbeidsavklaringspenger og forlenger maksimalperioden for de som ikke er avklart. I tillegg reverserer vi kutt i viktige ordninger for familier, barn, pensjonister, uføre og flyktninger.

Regjeringens kutt i briller til barn er alvorlig, og SV foreslår derfor å reversere kuttet som i dag begrenser barns mulighet til deltakelse i lek og skole. Kutt i barnetillegg for uføre har sørget for at familier som allerede har det krevende økonomisk, får enda mindre å leve av. SV vil reversere regjeringens kutt i barnetillegg for uføre. For å gi familier med syke barn økonomisk trygghet og mindre belastning, innfører vi rett til hjelpestønad for barn som er innlagt på sykehus.

I fem av de siste seks årene har pensjonen vært regulert lavere enn prisveksten. Pensjonister og trygdede skal ikke få mindre å rutte med for hvert år som går. SV vil ha et løft for landets minstepensjonister og foreslår å øke minstepensjonen.

Noe av det første Solberg-regjeringen fjernet da de kom til makten, var ferietillegget på dagpenger. For å sikre arbeidsledige og permitterte muligheten til å skape gode ferieopplevelser for seg og sine i årene som kommer, gjeninnfører vi ferietillegget på dagpenger.

Deler av arbeidslivet preges av sosial dumping, arbeidslivskriminalitet og ansatte med løs tilknytning til arbeidsplassen. Derfor øker vi bevilgningen til Arbeidstilsynet i kampen for et seriøst og trygt arbeidsliv.

SVs viktigste satsinger	Beløp (i mill. kroner)
Forlenge AAP i ett år for de som ikke er ferdig avklart	290
Reversere AAP-kutt til ungdom under 25 år	370
Reversere kutt i støtte til barnebriller	260
Feriepenger på dagpenger	3400
Gjenopprette barnetillegget for uføre	137
Styrke arbeidstilsynets kamp mot kriminalitet og sosial dumping	35
Øke minstepensjonen med 4000 kr fra 1. mai	339
Rett til tidsavgrenset hjelpestønad for familier med alvorlig syke barn som er innlagt på sykehus	13,5

SVs

klimabudsjett

2021

Norge trenger et klimabudsjett. SV mener at det i statsbudsjettet hvert år fremover må dokumenteres hvordan budsjettet er i tråd med klimamålene landet har satt, slik at Stortinget kan bruke felleskapets midler effektivt på å nå målene.

SVs klimabudsjett viser hvordan SVs politikk og alternative budsjett vil kutte 60 prosent av Norges utslipp innen 2030 basert på tilgjengelig informasjon om beregning av utslippseffekter. Det er usikkerhet knyttet til anslagene

Hvis dette budsjettet følges, kutter vi 61 % av alle Norges utslipp innen 2030. Da må alle kuttene som skisseres, gjennomføres. Flere av disse tiltakene er krevende å gjennomføre.

De aller fleste klimatiltakene må settes i gang allerede i 2021. For det første fordi vi kutter mye mer i klimagassutslippene totalt om vi gjennomfører kuttene tidligere. For det andre tar det ofte litt tid før vi ser om et

gjennomført klimatiltak fører til de antatte utslippsreduksjonene.

Klimabudsjettet har vektlagt direkte klimagassutslipp i Norge. Det vil si at vi ikke har regnet med utslipp fra arealendringer som følge av utbygginger, indirekte utslipp som følge av import av varer eller eksporterte utslipp i form av norskprodusert olje og gass som brennes i utlandet.

Sistnevnte kategori står for om lag ti ganger så store utslipp som hele Norges direkte klimagassutslipp. Men de er vanskelige å regne på, og alle offentlige utredninger har tatt utgangspunkt i territoriale utslipp. Utslipp fra arealendring og indirekte og eksporterte utslipp regnes heller ikke inn i klimamålet om hvor store innenlandske kutt vi skal gjøre. I sum har derfor ikke klimabudsjettet fokusert på disse utslippskuttene. Men de er også viktige for å løse klimakrisen, og vi håper å få inkludert flere slike utslippskutt i neste klimabudsjett.

Hovedgrep for å redusere utslippene

Her er våre hovedgrep i alternativt budsjett for å nå klimamålet vårt:

- Øke CO₂-avgiften med 50 %. Svært mange av tiltakene er avhengig av en høy CO₂-avgift for å få ned utslippene, spesielt på de store industribedriftene og andre store punktutslipp.
- Øke Enova-tilskuddene med 1,7 milliarder. Enova er et av de viktigste virkemidlene for å utløse nye klimaprojekter.
- Opprette og bevilge 10 milliarder til en grønn investeringsbank og 20 milliarder til et statlig grønt investeringstiltak. Dette vil bidra til å utvikle ny teknologi og gjøre det lønnsomt for selskaper å gjennomføre grønn omstilling.
- Investeringer i jernbane og høyere avgift på fossilt drivstoff. I transportsektoren så er de store virkemidlene nye investeringer i jernbane heller enn i motorvei, og høyere avgifter på fossilt drivstoff, i tillegg til omsetningskrav på biodrivstoff og på sikt forbud mot fossil transport. For kollektivtrafikken så er virkemidlene offentlige innkjøp som i hovedsak vil kreve store kompensasjoner til fylkene.
- Karbonfangst og -lagring. Å få i gang karbonfangst og -lagring på avfallsanlegg og i industrien så raskt som mulig vil være avgjørende for å få gjennomført prosjektene innen 2030. Vi øker satsingen med 1,25 milliarder i 2021.
- Økt CO₂-avgift på sokkelen og elektrifisering. I petroleumssektoren er hovedtiltaket økt CO₂-avgift på sokkelen og elektrifisering av installasjonene. I tillegg fjerner SV oljeindustriens skattefordeler, og innfører en produksjonsavgift.

I tillegg forutsetter klimabudsjettet at vi gjennomfører en rekke reguleringer som ikke behøver budsjettbevilgninger.

Kort om metode for utregning

Mange av klimatiltakene er basert på Klimakur 2030. En utfordring er at mange av disse ikke har noen klar plan for hvilke virkemidler som er tilstrekkelig for å gjennomføre klimatiltaket. For eksempel kan vi vite hvor mange tonn CO₂ vi kan spare ved å halvere matsvinnet, men ikke nøyaktig hvilke virkemidler som må til for å oppnå dette.

Grunnet manglende konkrete tall på virkemidler er det vanskelig å gi noe estimat på hvor store utslippskutt SVs alternative statsbudsjett vil gi. Mange tiltak baserer seg på at de samme postene økes. Det vil derfor være vanskelig å beskrive nøyaktig hvilke

tiltak som blir gjennomført ved å øke posten. For å få bedre beregninger på dette er man avhengig av en regjering som prioriterer å lage bedre beregninger.

Klimabudsjettet tar utgangspunkt i regjeringens referansebane for hvordan norske utslipp vil utvikle seg fram mot 2030. Denne referansebanen sier noe om hvordan utslippene vil utvikle seg i tråd med klimapolitikken fra 2019. Ifølge denne referansebanen vil Norges utslipp reduseres med 10,7 millioner tonn CO₂ i 2030, relativt til 1990.

SVs klimabudsjett

Under følger en liste over SVs klimatiltak i årets alternative budsjett utover dagens klimapolitikk. Tallene for utslippskutt angir kuttpotensial i 2030 i millioner tonn CO₂-ekvivalenter.

Transport	Kutt	Våre tiltak
Vegtransport		
100 % av nye lette varebiler er elektriske innen 2025, 100 % av nye tunge varebiler elektriske innen 2030, og 100% av nye lastebiler er el- eller hydrogen i 2030 og 10 % trekkvogner på biogass	0,86	Vi øker overføringene til Enova, CO ₂ -avgiften og drivstoffavgiftene, og engangsavgiften for fossile biler. Vi vil innføre avgiftsfritak for nullutslipps vare- og lastebiler, opprette nullutslippssoner i de store byene og stille grønne krav i offentlige innkjøp.
10 % reduksjon i personbilkilometer i de store byene, og nullvekst i resten av landet	0,7	Vi bevilger ca. 1,5 milliarder for å øke statens andel til 70% i de store kollektivprosjektene i byene, styrke kollektivtransporten, få flere byvekstavtaler og en sykkelssatsning på 300 mill. Vi øker CO ₂ -avgiften, veibruksavgiften på diesel og bensin og engangsavgiften for fossile biler.
100 % av nye bybusser er elektriske i 2025	0,22	Vi setter av 50 millioner til å ansette miljørådgivere i fylkene, og vil stille krav til offentlige innkjøp som å kreve nullutslipp i offentlige anbud.
Elektrifisering av alle personbilene	0,08	Vi reduserer trafikkforsikringsavgiften på elbiler til 1000 kr. i året, innfører høyere engangsavgift for fossile biler og øker CO ₂ -avgiften. Reduserer unntakene for ladbare hybrider. Tetter skattehullet i leasingmarkedet, setter av 200 mill. til hurtiglading i borettslag.
75 % av nye langdistansebusser er el eller hydrogen	0,06	Vi øker CO ₂ -avgiften og legger til rette for bedre ladeinfrastruktur. Stiller krav i tildelingene. Bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 milliarder til et statlig grønt investeringsselskap, 10 milliarder til en grønn investeringsbank 200 mill. ekstra til miljøteknologiordningen, og øke grønn forskning med 100 mill.
45 % av motorsykler er elektriske	0,01	Vi øker CO ₂ -avgiften og veibruksavgiften.
Sjøtransport		
Elektrifisering av havbruksnæringen	0,37	Innfører en avgift tilsvarende veibruksavgift på dieselbåter og øker CO ₂ -avgiften. Stiller krav i konsesjoner. Setter av 430 mill. til grønn flåtefornyelse.
Få mer avansert biodrivstoff i skipsfarten	0,2	Øker CO ₂ -avgiften og stiller omsetningskrav. øker direkteinvesteringene i bioøkonomi med 190 mill.
Krav om nullutslippsferger	0,18	Øker tilskuddet til fylkeskommunene med 300 mill. for støtte til lavutslippshurtigbåter og ferger og for å erstatte fossil kollektivtrafikk med fornybar, og øker CO ₂ -avgiften.
Halvering av cruisetrafikk i Norge	0,15	Øker tilskuddet til miljøvennlige havner med 180 mill., og øke CO ₂ -avgiften. Vi gir kommunene mulighet til å si nei til anløp, og stiller krav om nullutslipp ved anløp til verdenarvfjorder og laksefjorder innen 2026.
Krav til nullutslippsløsninger for offshore-supply skip i utvinningstillatelser	0,15	Øker CO ₂ -avgiften, og reduserer aktiviteten på sokkelen. Setter av 430 mill. til grønn flåtefornyelse

Hjemfall av trålkvoter i nord til elektrisk sjark	0,14	Vi setter av 100 mill. til låneprogram for elsjark og vil ha hjemfall av trålkvoter til kystflåten.
Flytte gods fra vei til sjø og bane	0,11	Øker støtten for gods på bane med 130 mill. og gods på sjø med 80 mill. Øker CO2-avgiften og utreder engangsavgift på tunge lastebiler.
Redusere fossil fritidsbåtbruk	0,10	Innfører avgift tilsvarende veibruksavgift på dieselbåter. Utreder båtmotoravgift og forbud mot svært forurensende motorer og fartsgrenser som kan få ned forbruket.
Innføre nullutslippshurtigbåter	0,08	Øker tilskuddet til fylkeskommunene for støtte til lavutslippshurtigbåter og ferger og utslippsfri kollektivtrafikk med 300 mill., øker CO2-avgiften.
Elektrifisering av sjark	0,05	Foreslår et eget låneprogram for innkjøp av elsjark med 100 mill. i oppstart. Øker Enova-midlene med 1,7 mrd., hvorav 200 mill. er øremerka grønn ombygging av skip. Øker Miljøteknologiordningen med 200 mill., og forserer utfasingen av CO2-kompensasjon for fiskeflåten.
Energieffektivisering i havbruk, sjøfart og fiskeri	0,03	Øker CO2-avgiften og setter av 180 mill. til mer miljøvennlige havner, setter av 430 mill. til grønn flåtefornyelse.
Flytrafikk		
Kutte 50 % av utslippene i flytrafikken beregnet fra 2005	0,65	Øker flypassasjeravgiften og setter omsetningskrav til biodrivstoff. Øker budsjettet med 190 mill. til bioøkonomi og øker investering og satsing på jernbane og nattog med 1,9 mrd.
Tog		
Erstatte gjenværende dieseltogstrekninger med fossilfritt alternativ	0,04	Øker jernbaneinvesteringene, og gir 200 mill. mer til elektrifisering av Rørosbanen, Solørbanen og Nordlandsbanen.
Annet		
Økt bruk av avansert biodrivstoff	0,5	Stiller krav til høyere omsetningskrav, innfører fritak for veibruksavgift for avansert biodrivstoff utover omsetningskravet og øker med 190 mill. til bioøkonomi.
Elektrifisere alle nye ikke-veigående maskiner fra 2030	0,27	Øker tilskuddet til Enova med 1,7 mrd., øker CO2-avgiften, og stiller krav om elektrifisering i offentlige anbud.
Forbedret logistikk i varetransporten	0,27	Øker tilskuddet til Enova med 1,7 mrd., og stiller krav om nullutslipp i offentlige anbud, , setter av 150 mill. ekstra til å ansette miljørådgivere i distriktene og 300 mil ekstra til å gjennomføre klimatiltak lokalt.
Totalt transport	5,4	

Petroleumsvirksomhet	Kutt	Våre tiltak
Redusere petroleumproduksjonen	4,06	Forny ikke utvinningstillatelser, stiller strenge lønnsomhets- og miljøkrav, innfører utvinningsavgift, øker CO2-avgiften.
Elektrifisere sokkelen	2,7	Vi øker CO2-avgiften, tilskudd til Enova og stiller krav om elektrifisering.
Redusert fakling	0,9	Utreder og innfører økonomiske sanksjoner mot fakling, stiller strengere krav og øker overvåkingen i Miljødirektoratet.
Tekniske tiltak i oljevirksomheten	0,2	Vi øker CO2-avgiften, utreder flere utslippsavgifter og stiller strengere krav til industrien.
Ingen ny leteboring	0,16	Ingen flere tillatelser til leteboring.
Totalt petroleumsvirksomhet	8,0	

Industri og næringsliv	Kutt	Våre tiltak
CO ² -fangst på avfallsforbrenning	1,02	Vi setter av 1 mrd. til karbonfangst (CCS) i Oslo, og 250 mill. til å utrede CCS i Trondheim, Bergen, Kristiansand, Fredrikstad og Stavanger. Bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 milliarder til et statlig grønt investeringssselskap, 10 milliarder til en grønn investeringsbank 200 mill. ekstra til miljøteknologiordningen, og øke grønn forskning med 100 mill.
Karbonfangst på raffineriet på Mongstad	0,62	Vi setter av penger til å utrede CCS. Bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 milliarder til et statlig grønt investeringssselskap, 10 milliarder til en grønn investeringsbank 200 mill. ekstra til miljøteknologiordningen, og øke grønn forskning med 100 mill.
Trekull til industri	0,52	Økt CO2-avgift, midler til industriprogram Enova og bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 milliarder til et statlig grønt investeringssselskap, 10 milliarder til en grønn investeringsbank 200 mill. ekstra til miljøteknologiordningen, og øke grønn forskning med 100 mill. Vi stiller krav om bruk og innblanding av trekull.
Karbonfangst hos Yara i Porsgrunn	0,47	Vi setter av penger til å utrede CCS. Bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 milliarder til et statlig grønt investeringssselskap, 10 milliarder til en grønn investeringsbank 200 mill. ekstra til miljøteknologiordningen, og øke grønn forskning med 100 mill.
Karbonfangst på Norcem i Brevik	0,4	Karbonfangst på Norcem i Brevik. Bidrar til teknologiutvikling ved å sette av 20 milliarder til et statlig grønt investeringssselskap, 10 milliarder til en grønn investeringsbank 200 mill. ekstra til miljøteknologiordningen, og øke grønn forskning med 100 mill.
Energieffektivisering og utfasing av fossil varme i industrien	0,28	Vi øker Enovamidlene og innfører forbud mot fossil oppvarming i industrien innen 2025.
Klimatiltak i sementindustrien	0,16	Vi øker CO2-avgiften. Midler til industriprogram Enova og Miljøteknologiordningen.

Klimatiltak i raffinerier	0,14	Midler til Enova og Miljøteknologiordningen, økt CO2-avgiften. Vi stiller krav om gjenvinning av varme fra røykgass og krav om redusert faking.
Klimatiltak i asfaltindustrien	0,10	Vi øker CO2-avgiften, midler til industriprogram Enova og Miljøteknologiordningen, og stiller strengere krav til bruk av beste tilgjengelige teknologi.
Omstille fjernvarme fra gass til elektrisitet	0,08	Vi øker CO2-avgiften og stiller krav til bransjen.
Redusere lystgassutslipp	0,08	Vi øker Enovastøtten og utreder avgift på utslipp av lystgass.
Gjenbruk av sagspon	0,045	Gjennomføres nå.
Omstille fjernvarme fra fossil olje til bio	0,04	Vi øker CO2-avgiften og stiller krav til bransjen.
Klimatiltak i aluminiumsindustrien	0,19	Midler til industriprogram Enova og Miljøteknologiordningen. Økt avgift på PFK.
Totalt industri og næringsliv	4,1	

Jordbruk	Kutt	Våre tiltak
Redusere forbruket av kjøtt	0,9	Vi vil legge til rette for mindre kjøttforbruk og mer lokalproduserte grønnsaker og stille krav til dagligvarebutikkene. Vi støtter bønder med penger til omstilling i jordbruksforhandlingene når forbruket reduseres. Det skal være fordelaktig å ha dyr på beite.
Tilbakeføre 100 000 dekar av dårlig organisk jord til myr	0,3	Vi setter av 20 millioner ekstra til restaurering av myr og vil legge om tilskuddsordningene slik at bønder kan søke om støtte til tilbakeføring av myr.
Elektrifisering og biodrivstoff i transport og oppvarming	0,3	Vi øker CO2-avgiften og bevilgningene til Enova.
Halvere matsvinnet	0,21	Vi vil få på plass en bransjeavtale, gjennomføre holdningskampanjer.
Mer kløver og mindre kunstgjødsel til eng	0,1	Vi vil legge om tilskuddsordningene for å gjøre det fordelaktig. Innføre avgift på mineralgjødsel.
Mindre utslipp fra gjødsel	0,08	Vi vil endre tilskuddsordningene og endre gjødslingstidspunkt. Innføre avgift på mineralgjødsel.
Stans i nydyrking av myr	0,02	Vi vil opprettholde forbudet mot nydyrking av myr og stoppe nedbygging av myr innen andre sektorer.
Totalt jordbruk	1,9	

Andre sektorer	Kutt	Våre tiltak
Utslippsfrie bygg- og anleggsplasser	0,85	Vi øker Enovastøtten, stiller krav til offentlige innkjøp og innføre forbud mot fossil varme.
Fase ut fossil gassoppvarming i bygg	0,11	Vi øker Enovastøtten og øker planene for produksjon av avansert biodrivstoff i Norge.
Raskere utskifting av vedovner	0,1	Vi må sørge for tilskuddsordning og innføre forbud mot forurensende ovner i soner med høy luftforurensning.
Øke uttak av metan fra avfallsdeponi	0,08	Vi kartlegger gamle deponier og øker Enovastøtten.
Nullutslippsenergi i Longyearbyen	0,07	Vi setter av 20 millioner til grønn omstilling på Svalbard.
Øke utsorteringen av plastavfall	0,07	Vi utreder en materialavgift på jomfruelige produkter og stiller krav til materialgjenvinning.
Øke innsamlingen og destruksjonen av HFK	0,03	Vi må gjennomføre holdningskampanjer og opprette flere returpunkter. Økt avgift på HFK.
Øke gjenvinningen av tekstiler	0,02	Vi utreder pant eller pris på tekstiler og stiller krav til materialgjenvinning.
Totalt andre sektorer	1,3	

Samla utslippskutt

Alle utslippskuttene kan sammenfattes i følgende tabell:

Klimatiltak etter sektor	Kuttpotensial i 2030 (mill. tonn CO ₂ -ekv)
Transport	5,4
Petroleum	8,0
Industri og næringsliv	4,1
Jordbruk	1,9
Andre sektorer	1,3
Sum	20,8

Om man legger disse utslippskuttene sammen med forventede utslippsreduksjoner fra referansebanen får vi at samla utslippskutt i 2030 som følge av SVs klimabudsjett vil være på 31,5 millioner tonn CO₂. Det tilsvarer et kutt på 61,1 prosent relativt til 1990.

Tabeller

Prioriteringer

Rammeområde 1: Statsforvaltning

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Omprioriteringer og flyttinger	-1001		
Sum rammeområde 1	-1001		

Rammeområde 2: Familie og forbruker

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Innføre søskentillegg i barnetrygden: 25 prosent av ordinær sats i tillegg per barn fra og med barn nummer tre. Maksimalt tak på tre søskentillegg per familie. Innføring 1. mai	236	845	70
Øke barnetrygden. Innføring 1. mai	999,3	845	70
Foreldrepenger for alle			
Minsteytelse foreldrepenger til alle på 2 G fra 1. juli	315	2530	70
Selvstendig uttaksrett (fedrekvote) fra 1. juli	63	2530	70
Forsøksordning med tidsklemmekonto for småbarnsfamilier	30	2530	70
Barnevernsløft			
Økt bemanning i det kommunale barnevernet	253,3	854	60
Øke kapasiteten med flere plasser i offentlige barnevernstiltak	150	855	1
Flere mangfoldskontakter i barnevernstjenesten	10	854	61
Styrking av det statlige barnevernets fosterhjemsarbeid	10	855	1
Gi barnevernet omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere 15-18 år	142	856	1
Nytt program for barns medvirkning og kunnskap i barnevernet	5	854	71
Tilskudd til etablering av kommunale brukerråd for barneverntjenesten der barna er representert	10	854	61
Likestilling			
Trepartsarbeid for likestilling i arbeidslivet	10	351	70
Styrke bemanningen i Likestillings- og diskrimineringsombudet	10	353	50
Styrke bemanningen i Diskrimineringsnemda	5	350	1

Styrke likestillingssentrene	10	351	73
Økt støtte til kvinneorganisasjonene	5	351	70
Økt støtten til LHBTI-tiltak og -organisasjoner	5	351	72
Retten til frie liv			
Tiltak mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold	15	840	21
Nytt program mot overgrep og seksualisert vold	15	840	21
Støtte til incest- og voldtektssentrene	10	840	61
Tilskuddsordning mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer	12	351	21
Tilskuddsordning mot homofobi i tros- og livssynssamfunn	3	351	72
Voldsforebygging	5	840	70
Utvikling av chattetjeneste tilknyttet Vold- og overgrepslinjen	4,8	840	70
Nytt program mot seksuell trakassering	10	846	21
Foreldrestøttende tiltak i kommunene	15	846	21
Informasjonskampanje om krisesenter og andre hjelpetilbud for voldsutsatte	5	840	21
Mentorordning for voldsutsatte i regi av sanitetsforeninga	1	841	21
Barn og ungdom			
Øke grunnstøtten til barne- og ungdomsorganisasjonene	10	846	70
Utvide ordningen med barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn til å gjelde langsiktig støtte	10	846	60
Støtte til gjennomføring av Barnas Valg	5	351	21
Omprioriteringer og flyttinger	-1702		
Sum rammeområde 2	687,4		

Rammeområde 3: Kultur

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Sterk og selvstendig frivillighet			
10 nye frivillighetssentraler	5	315	60
Tilskudd til Frivillighetens år	2	315	78
Tilskudd til Norges Frivilligsentraler	4	315	78
Driftstilskudd Norsk musikkråd	3	315	78
Omdisponering av stimuleringsmidlene			
Momskompensasjon	390	315	70
Studieforbundene	196	315	73
Frifond-ordningen for organisasjoner	196	315	78
Øke kulturfrivillighetens andel av tippemidlene			
Prosjekt- og utviklingsmidler ABM-feltet	88	315	78
Krafttak for sang	5	315	78
Historiske Spel	4,5	315	78
Norske Kirkeakademier	2,5	315	78
Aktivitetsmidler for kor	11	315	78
Sterkt og uavhengig kulturliv			
Videreføre kompensasjonsordningen for kulturlivet	100	325	77
Økning norsk kulturfond	100	320	55
Fond for lyd og bilde	10	320	51
Ekstraordinær bevilgning til TONO	50	325	77
Krisebevilgning til Fond for utøvende kunstnere	20	320	51
Regionale kulturfond, statlig bidrag til opptrapping	10	325	73 (NY)
Kompensasjons- og vederlagsordninger	10	337	70
Utstillingshonorar som permanent ordning	50	337	71
Styrking av norskandelen, tilleggsattsing til Music Norway	10	320	74
Nasjonal lesestrategi	20	326	76 (NY)
Felles digitalt innkjøpsbudsjett og utvikling for bibliotekene	45	326	77 (NY)
Koronakompensasjon til samiske museer	10	323	78
Styrke scenekunstbruket og opprettelse av musikkbruket	18	325	78
Nobels Fredssenter	5	325	82
Styrke organisasjoner i Kulturrådet			
NOKU	1,2	320	74
Kulturarvskolene	7,3	320	74
Norske grafikere	0,7	320	74

Landsforeningen Norske Malere	0,5	320	74
Likestillings- og mangfoldspott for hele kulturlivet, administrert av Balansekunst	5	320	74
Norwegian Crafts	2,5	320	74
Norsk skuespiller- og danseallianse (SKUDA)	2	320	74
Opprettelse av Musikkallianse	0,5	320	74
Norske Festivaler	1,3	320	74
Kunsthallene i Norge	10	320	75
ROM for kunst og arkitektur	0,6	320	74
Norsk forfattersentrum	5	320	75
Styrke institusjoner og museer			
Regionale prosjektmidler for visuell kunst	10	328	78
KODE	30	328	70
Rehabilitering Olavshallen	15	328	70
Scenewebarkivet	1	329	70
Bryggens Museum	7	322	70
Bergverksmuseet	2	322	70
SKREI - Lofotfisket temapark	4	328	70
Oppgradering av Hardanger Fartøyvernssenter	15	323	70
Norsk industriarbeidermuseum	3	323	70
Norsk Skogfinsk museum	1	323	70
Det Vestnorske Teateret	2	323	70
Utrede Akropolisvisjonen	1	323	70
MiST, Rørosmuseet avd Doktortjønna	2,8	323	70
Etablere ny søkbar ordning for langsiktig og forutsigbar drift av etablerte scenekunstkompanier	15	320	75
Likestilling			
Tale-til-tekst	10	326	80
Norges Døveforbund	1,7	326	73
Langtidsplan for pilegrimssatsing	5	327	71
Diskrimineringshjelpen og Meglingsbenken DiMe	3	350	1
TV BRA	3	352	70
Universell utforming - søkbar pott	7	352	70
Medier, film og dataspill			
Øke mediestøtten	45	335	71
Tilskudd lokalradioene	7	335	71
Regionale filmsentre og filmfond	15	334	73
Filmfondet	20	334	50
Teksting av dubbet film	0,25	334	21

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Opprettelse av dataspillsenter og opptrapping fondsmidler	20	334	76 (NY)
Økt støtte til filmformidling, inkludert klubber, regionale cinemateker og festivaler	10	334	73
Kulturminner			
Fartøyvern	10	1429	74
Norsk kulturminnefond	15	1432	50
Norsk kompetansesenter for Verdensarv	4	1439	21 (NY)
Omprioriteringer og flyttinger	-942,1		
Sum rammeområde 3	744,25		

Rammeområde 4: Utenriks

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Global rettferdighet i krisetid			
Styrke Skatt for utvikling	75	161	72
Øke støtten til FNs skattekomité	15	161	72
Beskyttelse av menneskerettighetsforkjempere	40	152	70
Styrking av sivilsamfunn under autoritære regimer	40	170	70
Styrking av multilaterale gjeldsslettemekanismer	50	172	73
Veier ut av krisa: Klima, miljø og fornybar energi			
Et krafttak for klimatilpasning og miljøvern	130	163	70
Styrking av fornybar energibistand	134	162	72
Reduksjon av regjeringens kutt på hav og marin forsøpling	75	163	71
En feministisk og inkluderende utviklingspolitikk			
Økning av utdanningsbistand til jenters utdanning	60	161	70
Sivilsamfunnsløft for kvinners rettigheter	50	170	70
Reversere regjeringas "omdisponering" fra likestilling til sårbare grupper	58	164	70
Satsing på seksuell og reproduktiv helse og rettigheter	25	164	70
Øke støtten til UNAIDS	30	160	72
Globalt fredsarbeid og avspenning i nord			
Styrke Barentssekretariatet, nordområdetiltak og dialog med Russland	30	118	70
Styrke norsk og internasjonalt sivilsamfunnsarbeid for fred og nedrustning	10	151	71
Kvoteflyktninger			
Økte utgifter i forbindelse med å øke antall kvoteflyktninger til 5000	39,8	179	21
Omprioriteringer og flyttinger	-615		
Sum rammeområde 4	246,8		

Rammeområde 5: Justis

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Kriminalomsorg			
Øke antall soningsplasser med fotlenke	10	430	1
Bedre helsetilbud til psykisk syke i fengsel	10	430	1
Styrking av soningsplasser for kvinner ved Bredtvet fengsel	10	430	1
Opprustning og vedlikehold Oslo fengsel	25	430	1
Politi			
Styrket innsats i politiet for å etterforske internasjonale krigsforbrytelser	10	440	1
Øremerke midler til etterforskningsløft på voldtekt og vold i nære relasjoner, inkludert Barnehus	15	440	1
Styrke Økokrim for å bekjempe økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet gjennom øremerkede midler	5	440	1
Styrke politiets arbeid med ungdomskriminalitet	10	440	1
PHS, økte midler til opptak og forskning	10	442	1
Gjenåpne Holmlia politipost	10	440	1
Gjenåpne publikumsvakt ved Manglerud og Stovner politistasjon	10	440	1
Helikopterplattform Namsos	25	454	45
Fri rettshjelp			
Øke salærsatsene til advokatene med 40 kr/t til 1100 kr/t.	20	470	1
Øke reisegodtgjørelse til advokater og sakkyndige	10	470	1
Oppjustere inntektsgrensen for fri rettshjelp, til dekningsgrad 15%	120	470	1
Øke tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak som finansierer Jussbuss, Gatejuristen, JURK og inkludere FFOs rettighetssenter i ordningen.	10	470	72
Rettsvesen			
Flere ressurser til dømmende årsverk, teknisk utstyr og andre investeringer i domstolene	10	410	1
Annet			
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	10,69	440	1
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	2,317	444	1
Ta imot 1000 asylsøkere fra Hellas og Italia	16,5	440	1
Styrke vergemålsordningen	5	469	1
Styrke tilskuddsordning til kommuner for forebygging av radikalisering	5	474	60
Styrke voldsoffererstatning i voldtektssaker	25	473	70

Øke driften til kontoret for voldsoffererstatning slik at de får behandlet flere søknader	3	473	70
Øke tilskudd til organisasjoner innenfor ettervern, til blant annet Røde Kors Nettverk etter soning, RøverRadion, Way back, Aurora og Røverhuset	7	430	70
Styrke ROSA-prosjektet	5	440	1
Terrorsikring av religiøse bygg	10	440	1
Grønn omstilling Svalbard	20	480	50
Øremerkede midler til nasjonal koordinering mot dyrevelferds kriminalitet	2,6	440	1
Omprioriteringer og flyttinger	-105,4		
Sum inntektsposter	-37		
Sum rammeområde 5	363,7		

Rammeområde 6: Innvandring, regional utvikling og bolig

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Flyktninger og innvandring			
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger	417,9	Flere	
Ta imot 1000 asylsøkere fra Hellas og Italia	132,3	Flere	
Øke stønadene til beboere i mottak	27,5	490	70
Au pair-senteret	1,5	490	71
Aktivitetstilbud for barn på mottak	5	490	71
Øke antall norsktimer til beboere i asylmottak fra 175 til 250 timer	6,5	262	60
Overføre enslige mindreårige asylsøkere fra UDI til barnevernet	1	490	60
Integrering			
Støtte til Peace Painting (1 mill.), Søster til søster (1 mill.), Stoppested Verden - flerkulturell festival (1 mill.)	3	291	73
Øke tilskuddet til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner	5	291	71
Øke støtten til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet, herunder 1 mill. til Mirasenteret, 1 mill. til Caritas, 2 mill. til NOAS, 1 mill. til Antirasistisk senter, 2 mill. til Dråpen i havet, 2 mill. til Menneskerettighetsakademiet, 1 mill. til Norsk Folkehjelp	10	291	71
Inkludere kvinner på sosialhjelp i Jobbsjansen, del A	20	291	62
Styrke områdesatsinger i Oslo, Drammen, Trondheim og Bergen	10	291	62
Øke kommunale integreringstiltak for å styrke introduksjonsprogrammet	25	291	62
Satsing på minoritetsrådgivere i ungdomsskolen	10	291	1
Bolig og bomiljø			
Øke tilskuddet til boligsosiale tiltak gjennom Husbanken	10	581	78
Øke tilskuddet til flere utleieboliger, leie til eie	100	581	76
Øke bostøtten	250	581	70
Tilskuddsordning for universell utforming av skoler, oppfølging av Veikart universelt utformet nærscole 2030	200	581	80 (NY)
Øke tilskudd til heis	50	581	79
Samiske formål og nasjonale minoriteter			
Styrking av Sametinget	10,5	560	50
Samisk kulturminneforvaltning	10	560	50
Det mosaiske trossamfunn	0,5	567	72
Regionale utviklingsmidler			

Øke tilskudd til regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, oppfølging av Grønn ny deal	200	553	60
Øke tilskuddene til mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, oppfølging av Grønn ny deal	200	553	61
Kommunale næringsfond	100	553	60 (NY)
Bredbåndsutbygging i hele landet	200	541	60
Omprioriteringer og flyttinger	-49		
Sum inntektsposter	40,8		
Sum rammeområde 6	1915,9		
90-poster			
Utvide lånerammen til husbanken med 5 mrd. kroner	350	2412	90
Avdrag på lån til Husbanken	3	5312	90

Rammeområde 7: Arbeid og sosial

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Arbeid og NAV			
500 flere VTA-plasser som første ledd i en flerårig opptrappingsplan.	65	634	77
Gjennføre ferietillegg for dagpengemottakere fra 1.1.2020	3400	2541	70
Forlenge AAP i ett år for de som ikke er ferdig avklart	290	2651	70
Reversere AAP-kutt til ungdom under 25 år	370	2651	70
1500 flere tiltaksplasser til unge	190,5	634	76
Koronatiltak			
Videreføre midlertidige koronatiltak på dagpenger frem til 30.06.2021 (lavere inngangskriterier, kutt i ventedager, redusert krav til tapt arbeidstid og økt dagpengesats)	1200	2541	70
Forlenge maksimalperioden på dagpenger til 31.03.2021	350	2541	70
Videreføre kompensasjonsordning for selvstendige og frilansere, med 80 pst. sats, til 30.06.2021	665	2543	70
Reversere smålige kutt			
Reversere kutt i støtte til barnebriller	260	2661	75
Reverser kutt i skjermingstillegg for uføre	54	2655	70
Gjenopprette barnetillegget for uføre	137	2655	70

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Reversere regjeringens avvikling av folketrygdens særskilte bestemmelser for flyktninger og heving av folketrygdens botidskrav fra tre år til fem år			
Alderspensjon	3	2670	70
Alderspensjon	2	2670	73
Uførhet	24	2655	70
Arbeidsavklaringspenger	29	2651	70
Stønad til enslig mor og far, overgangstønad	38	2620	70
Stønad til enslig mor og far, barnetilsyn	3	2620	72
Stønad til enslig mor og far, tilleggsstønader	1	2620	73
Et trygt arbeidsliv for framtiden			
Opptappingsplan for styrking av arbeidstilsynets arbeid mot kriminalitet og sosial dumping. Flere inspektørstillinger og økt tilsyn	35	640	1
Et rausere samfunn			
Øke minstepensjonen med 4000 kr fra 1. mai	339	2670	73
Sikre hjelpestønad for barn som er innlagt på sykehus	13,5	2661	71
Helt med: Arbeidsinkludering for personer med utviklingshemming	4,6	352	72
Humanitære tiltak rettet mot fattige EØS-borgere i Norge	10	621	70
Omprioriteringer og flyttinger	-136,9		
Sum rammeområde 7	7346,7		

Rammeområde 8: Forsvar

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Minst 200 flere ansatte i Forsvaret	270	1720	1
Bedre beredskap i Hæren, inkl. helikopterstøtte	150	1720	1
Styrking av Sjøforsvaret	150	1720	1
Forskningsplan for veteraner	15	1700	73
Omprioriteringer og flyttinger	-585		
Sum rammeområde 8	0		

Rammeområde 9: Næring

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Miljøteknologiordningen	200	2421	76
Kondemneringsordning for offshore-fartøy	65	2421	79
Kondemneringsordning for nærskipsfarten	65	2421	79
Styrke satsingen på eksportfremme	50	940	70
Låneprogram for innkjøp av elsjark	100	2421	50
Nasjonalt senter for resirkulering av avfallstrevirke i Våler	80	2421	75
Etablere et nasjonalt ressurscenter for grønn bioøkonomi	10	2421	75
Utvikling av laboratorier for testing og oppskalering av bioprosessteknologi	100	2426	71
Siva - tilskudd til testfasiliteter	60	2426	71
Reversere regjeringens kutt i nettolønnsordningen	193	909	73
Omprioriteringer og flyttinger	-337,2		
Sum rammeområde 9	585,8		
90-poster			
Statlig grønn investeringsbank	10000	2417 (NY)	90 (NY)
Statlig grønt investeringselskap	20000	967 (NY)	90 (NY)

Rammeområde 10: Fiskeri

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Styrke føringstilskuddet	30	919	75
Støtteordning til selvforsyning på for	25	919	75
Pilotprosjekt for grønn teknologi i oppdrett, Hardangerfjorden	5	917	1
Støtte trygghetsopplæring for fiskere	2,1	919	72 (NY)
Sum rammeområde 10	62,1		

Rammeområde 11: Landbruk

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Styrke Mattilsynets arbeid med dyrevelferd, herunder bedring av systemet MATS	20	1115	1
Etablere ny offentlig dyrevernermerking av mat	3	1138	73 (NY)
Biologisk-dynamisk forening	0,2	1138	70
Norecopa	1	1112	50
NIBIO	2,5	1136	50
Styrke norsk senter for økologisk landbruk	2	1138	72
Utviklingsfondet for skogbruket	4	1149	51
Omprioriteringer og flyttinger	-59,7		
Sum rammeområde 11	27,0		

Rammeområde 12: Olje og energi

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Doble karbonfangsten ved å også bygge karbonfangstanlegg i Oslo	1000	1840	72
Utrede karbonfangst på avfallsanleggene i Trondheim, Stavanger, Bergen, Kristiansand og Fredrikstad, i tillegg til raffineriet på Mongstad og Yaras anlegg i Porsgrunn	250	1840	73 (NY)
Øke støtten for å klare klimatilpasning gjennom flom- og skredsikring	100	1820	22
Omprioriteringer og flyttinger	-520,8		
Sum inntektsposter	-20		
Sum rammeområde 12	849,2		

Rammeområde 13: Miljø

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Grønn ny deal			
Kraftig økning i klimasats	300	1420	61
Enova - flytende havvind	500	1428	50
Enova - tilskudd til solceller og andre energiltak i norske hjem	200	1428	50
Enova - klimakutt i industrien	550	1428	50
Enova - Støtteordning for ladeinfrastruktur - hurtigladere og ladere i borettslag og sameier	250	1428	50
Enova - grønn ombygging av skip	200	1428	50
Natur			
Øke driften i Klima- og miljødepartementet	35	1400	1
Øke tilskuddene til miljøorganisasjoner	5	1400	70
Miljøovervåkning	25	1410	21
Miljøkartlegging og økologisk grunnkart	25	1410	22
Miljøkartlegging i havet	20	1410	23
Øke driften i Miljødirektoratet	35	1420	1
Øke støtten til insektsovervåkning	10	1420	21
Stanse nedbyggingen i strandsona ved å kjøpe opp viktige friluftsområder	20	1420	30
Ta vare på verneområder	5	1420	31
Verne verdifull natur og opprette flere nasjonalparker	20	1420	33
Skogvern for å trappe opp mot en skogmilliard	200	1420	35
Øke tilskuddene til marint vern	5	1420	36
Restaurering av myr og våtmark	20	1420	38
Plasterydding	20	1420	71
Opprette natursats: en tilskuddsordning der kommuner kan søke om penger til naturtiltak	90	1420	61
Restaurering av vannområder	10	1420	70
Forebyggende tiltak rovdyr	25	1420	73
Friluftslivaktivitet	10	1420	78
Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv	10	1420	78
Advokatbistand til kommunene om bygging i strandsona	5	1420	78
Øke tilskuddene til naturarv og kulturlandskap	10	1420	81
Øke tilskuddene til trua arter og naturtyper	40	1420	82
Fossesenter i Gaular	1,5	1420	85
Runde miljøsenter	1,5	1420	85

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Trillemarka natursenter	2	1420	85
Forskningsprosjekt på villrein og skrantesjuka	5	1420	86 (NY)
Sum rammeområde 13	2655		

Rammeområde 15: Helse

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Styrk sykehusøkonomien med 1 mrd. kroner			
Økt rammetilskudd til helseforetakene	407,8	732	21
Føde og barsel	200	732	21
Barnepaliasjonsteam for døende barn	30	732	21
IKT-oppgradering	38	732	21
Ettervern	20	732	21
Tiltak mot antibiotikaresistente bakterier	25	732	21
Brukerstyrte senger i psykisk helsevern	39,2	732	21
Plan for nullutslipp-ambulanser	20	732	21
Flere, hele og faste stillinger	100	732	21
Utdanningsstillinger for jordmødre	10	732	21
Utdanningsstillinger for sykepleiere	100	732	21
Flerkulturell Doula - Fødetilbud for innvandrerkvinner	10	732	21
Folkehelseiltak			
Gratis skolemat ungdomsskolen - Innfasing	140	714	71 (NY)
Fysisk aktivitet i barneskolen - Innfasing	43	714	72 (NY)
Utrede vaksinasjonsprogram for voksne	3	710	21
Styrke forebyggende tiltak	4	714	21
Videreføre symptomkampanje for hjerneslag	1	740	21
Bedre pakkeforløp hjernesykdommer	1	740	21
Kunnskapsbaserte oppdateringsvisitter (KUPP)	1	717	70
Forskning mot antibiotikaresistens	5	780	50
Forskning på kvinnesykdommer	5	780	50
Helsetjeneste der du bor			
Habilitering og rehabilitering etter covid-19	5	733	21

Fastlønnstilskudd til jordmødre, logopeder og ortopeder for å sikre flere faste ansettelser i kommunene	154	2755	63 (NY)
Øke tilskuddsposten til lindrende omsorg	2	761	73
Psykisk helse i skolen	5	714	79
Studentenes psykiske helse og rusmiddelbruk	3,1	714	70
Tiltak mot ensomhet	1	714	79
Tannhelse			
Gjeninnføre gratis tannhelsesjekk for de over 75 år	200	770	70
Økt tilskudd til barn med klart behov for tannregulering, og øke behandling i offentlig regi	53	770	70
Opptrappingsplan for gratis tannbehandling. Gratis til 22 år	180	770	70
Rettferdig helse			
Makstak på egenandel på 2 900 kr.	375	2752	72
Fjerne egenandeler for rusavhengige under behandling i LAR for grunnleggende helsebehandling	14,4	2755	70-72
Forskning og utvikling			
Starte utviklingen av statlig produksjon av vaksiner og legemidler, StatMed	40	710	30 (NY)
Felles journalløsning, pasientens legemiddelliste og andre nødvendige e-helsetiltak	93	701	21
Organisasjonsliv			
Demenslinjen	1,5	761	71
Sunnaasstiftelsen	1	733	79
Kors på halsen	1	765	75
Seksuell helse	0,75	762	73
Rusorganisasjoner	5	765	62
Blå Kors Norge	3	781	79
Rådet for psykisk helse	1	765	71
Camphillstiftelsen	0,5	761	72
Pasientorganisasjonen for Kjønnsinkongruens (PKI)	2	765	71
Ungdomstelefonen - Skeiv Ungdom	1,5	765	73
ROS - Rådgivning om spiseforstyrrelser	5	765	71
Omprioriteringer og flyttinger	-283,8		
Sum satsinger helse (netto)	2068,0		
Avslutt forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenester (midler overføres til kommunerammen)	-2623,0	761	65
Sum rammeområde 15	-555,0		

Rammeområde 16: Kirke, utdanning og forskning

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Videregående opplæring			
Økt utstyrsstipend for elever	50	2410	70
Reversere kutt i stipend for privatister	13,6	2410	70
Økt borteboerstipend	120	2410	70
En skole for alle			
Rosa kompetanse i barnehage og skole	2	225	74
Restart (Skeiv Ungdom)	1	225	74
Styrket seksualundervisning. Seksuell helse, grenser og overgrep	20	226	21
Opptrapping læremidler fagfornyelsen	100	220	70
Statped	25	230	21
Elevorganisasjonen	2	225	75
Skolebibliotek og lesestimulering	3,5	226	21
Flere lærere			
Rekrutteringspakke for flere lærere	80	226	21
Flere lærere med spesialpedagogisk kompetanse	30	226	21
Høyere utdanning og forskning			
Økt basisfinansiering	200	260	50
Reversere kutt i reisestipend for studenter i utlandet	16,6	2410	70
Totalt 4000 nye studentboliger i 2021	160	270	75
Øke studiestøtten (1,3G)	260,3	2410	50, 72
Forskningsrådet - grønn forskning	100	285	52
Psykisk helse for studenter (øremerkede midler)	3	270	74
Nasjonalt studentombud for fagskolestudenter	1,5	241	21
Røros folkehøgskole	3	253	70
Rafo-senteret	5	255	76
Narvik-senteret	2	255	74
Etter- og videreutdanning			
200 grønne fagskoleplasser	7,6	240	60
Studiestipend nye fagskoleelever	2,4	2410	50
Omprioriteringer og flyttinger	-646		
Sum rammeområde 16	562,5		

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
90-poster			
Økt studielån (1,3G)	740,9	2410	90
Grønne fagskoleplasser - studielån	6,8	2410	90

Rammeområde 17: Samferdsel

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Kollektivtrafikk			
Øke belønningsordningen for bedre kollektivtransport og tilskudd til reduserte billettpriser i byene	250	1332	66
Øke statens andel til 70 prosent av store kollektivprosjekter i byene (blant annet Bybane til Fyllingsdalen, Fornebubanen, Metrobussen i Trondheim, bussveien på Nord-Jæren)	796	1332	63
Byvekstavtaler til flere mellomstore byer, f.eks.: Bodø, Vestfoldbyen, Moss, Hamar, Molde, Lillehammer, Gjøvik, Ålesund	200	1332	66
Trappe opp den nasjonale TT-ordningen med sikte på at den skal gjelde i alle fylker	55	1330	60
Sykkel			
Gang- og sykkelveier langs riksveiene, ny nasjonal sykkelstrategi (Herunder: Volda, Sogndal)	300	1320	30
Jernbane			
Planlegging av jernbane. Herunder midler til indre og ytre InterCity, utredning av Nord-Norgebanen, økt kapasitet Ofotbanen, flere strekninger med dobbeltspor, Ålgårdbanen, forkorting av Bergensbanen (Arna-Voss og Ringeriksbanen), kryssingsspor Løten og Kirkenær, Hauerseter kombi- og tømmerterminal, samt universell utforming av flere stasjoner	500	1352	72
Investeringer i nye jernbanestrekninger, inkl. Narvik stasjon (30 mill.), Holmen godsterminal i Drammen, tiltak Kongsvingerbanen (planoverganger, kryssningsspor), tiltak for økt robusthet på Askerbanen, tiltak på Lillestrøm stasjon, bedre signalanlegget på Kongsberg-Numedalbanen, samt investeringsbeslutning Ringeriksbanen.	750	1352	73
Elektrifisering av jernbane (inkludert Rørosbanen, Solørbanen og Nordlandsbanen)	200	1352	73
Ta igjen vedlikeholdsetterslepet på jernbanen og bedre internettilgangen på togstrekninger med dårlig dekning i dag	460	1352	71
Miljøstøtteordning for gods på bane	130	1352	71
Øke kapasiteten på nattog	90	1352	70
Tilskudd til rabatt på enkeltbilletter jernbane, inkludert familiebilletter	50	1352	70

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Tilskudd museumsbanene, inkludert Tinnosbanen (40 mill.)	50	1352	76
Bedre og tryggere bruksveier			
Bedre ras- og skredsikring av riksveier (inkludert Rv. 13 Fjordvegen og Ylvisåker, Sogndal, Lovraeidet - Rødsliane)	500	1320	31
Utbedringstiltak vei	100	1320	30
Trygg trafikk	10	1300	71
Havner og fiskerianlegg			
Økt tilskudd for å overføre gods fra vei til sjø	80	1360	72
Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner, inkl. kapasitetsutvidelse Narvikterminalen (150 mill.)	180	1360	73
Vedlikehold av fyrstasjoner	100	1360	45
Omprioriteringer og flyttinger	-6295		
Sum rammeområde 17	1494		

Rammeområde 18: Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Fylker			
Ansette miljørådgivere i alle fylker for å ta vare på natur og gjennomføre klimatiltak	50	572	600
Støtte utslippsfri kollektivtrafikk og lav- og nullutslippsbåter og ferger i fylkene	300	572	600
Ras- og skredsikring av fylkesveier	100	572	60
Skolehelsetjenesten i videregående skole	80	572	600
Tilskudd til fylkenes tilrettelegging for desentralisert høyere utdanning	100	572	600
Fylkeskommunens arbeid med å styrke yrkesfag, samt opprusting av utstyrsparken på yrkesfag	150	572	60
Tilskudd til gang- og sykkelveier i kommunene	100	572	60
Tilskudd til vedlikehold av fylkesveier	200	572	60
Tilskudd til gang- og sykkelvei i fylkene	100	572	600
Frie midler til fylkene	500	572	60
Kommuner			
Miljø			
Ansette flere miljørådgivere i kommunene for å ta vare på natur og gjennomføre klimatiltak	100	571	600

Øke støtten for å klare klimatilpasning slik som flomsikring, reparering av veier, bedre vann- og avløp osv.	200	571	60
Kultur			
Opptrapping gratis kulturskoletilbud	200	571	60
Bidrag til kommunale fritidsklubber	100	571	600
Barnehage			
Tilskudd til bemanningsnormen i barnehage	300	571	60
Redusere makspris med 95 kr. måneden fra 1. januar	232	571	60
3800 flere barnehageplasser	407	571	60
Skole for alle			
Gratis SFO for alle 1. klassinger	1000	571	60
Likestilling			
Øremerker 80 prosent statlig finansiering krisesentrene	300	571	600
Helse			
Opptrapping lavterskel psykisk	300	571	600
Øremerke habilitering og rehabilitering, herunder ettervirkninger av Covid-19	150	571	60
Øke stillinger til skolehelsetjeneste grunnskole	100	571	600
Flere stillinger, faste og hele på helsestasjon med jordmødre og skolehelsetjeneste	250	571	60
Opptrapping rus	200	571	60
Brukerstyrt personlig assistanse - BPA	50	571	60
Sosial			
Satsing på kommunal oppfølging av barnefamilier som er fattige	400	571	60
Frie midler til kommunene	1000	571	60
Ressurskrevende tjenester	600	575	60
Omprioriteringer og flyttinger	-297,8		
Sum satsinger ramme 18 (netto)	7091		
Overflytting fra Helse og omsorg (eldreomsorg)	2623	571	60
Sum rammeområde 18	9714		

Rammeområde 20: Finansadministrasjon mv.

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Omprioriteringer og flyttinger	-20		
Sum rammeområde 20	-20		

Skatter og avgifter

Sak	Påløpt (mill. kr.)	Bokført (mill. kr.)
Skatt		
Formueskatt	14 770	11 816
Øke satsen til 1,1 prosent		
Innføre tilleggssats på 0,2 prosent på formue over 20 mill. kroner (grense for ektepar 40 millioner)		
Fjerne aksjerabatten		
Senke terskel for primær bolig høy verdi til 10 mill. med verdsettelsesrabatt 10 pst.		
Inntektsskatt	4 630	3 704
Skattesatsen for personer økes til 23 prosent		
Utbytteskatten økes (oppjusteringsfaktor settes til 1,61)		
Personfradraget økes til 66 500 kroner		
Minstefradrag i lønnsinntekt økes til 49 prosent		
Trinnskatt, trinn 1: Innslagspunktet økes til 215 000 kroner. Satsen senkes til 0,9 prosent		
Trinnskatt, trinn 2: Innslagspunktet økes til 300 000 kroner. Satsen senkes til 3,2 prosent		
Trinnskatt, trinn 3: Innslagspunktet settes til 618 000 kroner. Satsen settes til 15,2 prosent		
Trinnskatt, trinn 4: Innslagspunktet settes til 965 000 kroner. Satsen settes til 18,2 prosent		
Trinnskatt, nytt trinn 5: Innslagspunkt settes til 1,5 mill. kroner. Satsen settes til 27 prosent		
Doble fagforeningsfradraget til 7700 kr		
Jordbruksfradrag. Inntektsuavhengig fradrag økes til 110 000 kroner. Sats utover inntektsuavhengig fradrag for jordbruk mv. økes til 42 prosent. Maksimalt fradrag økes til 200 000 kroner		
Sjømannsfradrag: Sats økes til 35 prosent. Øvre grense økes til 100 000 kroner.		
Fiskerfradrag. Sats økes til 35 prosent. Øvre grense økes til 200 000 kroner.		
Minstefradrag i pensjonsinntekt økes med tre prosentpoeng til 35 prosent. Øvre grense øker til 91 000 kroner		
Grønn folkebonus	-3 667	-3 350
Fjerne påslag i skjermingsrenten i utbytteskatten	251	199
Inntektsbeskatning av bolig: Markedsverdi fratrukket bunnfradrag på 3 mill. kr, ganget med sats på 0,84 pst. (risikofri rente 2021). Dette gir en "inntekt" som beskattes.	3620	2896
Avvikle BSU-ordningen	940	750
Avvikle skattefavorisert individuell sparing til pensjon	450	360
Økt skattesats for selskaper til 23 pst.	2800	0

Øk satsen i kildeskatten til 23 pst.	375	375
Saldogruppe d, forhøyet startavskrivning på 10 pst.	-1940	-210
Innføre naturressursskatt på vindkraft	-78	0
Begrense ny vannkraftbeskatning til bare å gjelde opprustning	500	0
Sum skatter	22 651	16 540
Sak	Påløpt (mill. kr)	Bokført (mill. kr)
Avgifter		
Miljørelaterte avgifter		
Økt CO2-avgift (50 pst - 887 kr/tonn)	3667	3350
Økt avgift på HFK/PFK til 700 kr/tonn	60	55
Økt veibruksavgift på diesel med 75 øre	1350	1250
Øke veibruksavgift på bensin med 50 øre	250	230
Helhetlig endring i engangavgift for fossilbiler Det etableres et nytt nedre utslippsintervall på 0-25 g CO2, og alle øvrige knekkpunkter nedjusteres med 10 gram. CO2-avgiftssatsene endres på følgende måte: over 185 gram: satsen inflasjonsjusteres 115-185 gram: satsen inflasjonsjusteres 85-115 gram: satsen inflasjonsjusteres 60-85 gram: satsen inflasjonsjusteres 25-60 gram CO2-fradrag settes til 1000 kr/g. Under 25 gram: fradrag settes til minimum 2000 kr per gram	1300	1200
"Innføre veibruksavgift på diesel for fritidsbåter fra 1. juli	70	65
Innføre avgift på nitrogen i mineralgjødning på 1,84 kr/kg	285	120
Økning av flypassasjeravgiften (lav sats 100 kr, høy sats 300 kr)	440	405
Redusere trafikkforsikringsavgiften for elbiler til 1000 kr	-150	-70
Øke kravet til elektrisk rekkevidde i engangsavgiften på ladbare hybrider til 100 km	270	250
Halvere verdien av unntaket veksthusnæringen har for CO-avgift på naturgass og LPG	13	12
Fritak for veibruksavgift for avansert biodrivstoff utover omsetningskravet	-280	-255
CO2-avgift campingbiler/varebiler (ikke provenynøytral omlegging)	550	500
Ikke innføre forbrenningsavgift	-120	-110
Andre avgifter		
Redusere merverdiavgift for næringsmidler (matmoms) til 13 pst.	-3200	-2650
Redusere lav sats merverdiavgift til 6 pst til 30.06.2021	-950	-780
Reversering av tobakksbyttekvoten i tax free-ordningen	120	110
Økt produksjonsavgift oppdrett 60 øre per kg	250	0
Redusere dokumentavgiften til 2,0 pst.	-2300	-2200
Sum avgifter	1625	1482

Forslag under strek (påvirker ikke handlingsrom i budsjettet, men går direkte til oljefondet)

Sak	Påløpt (mill. kr.)	Bokført (mill. kr.)
Øke CO2-avgifta på sokkelen til 2000 kr/tonn CO2	2660	1330
Innføre kontantstrømbeskatning for petroleum	14 400	7200
Innføre produksjonsavgift på olje, 25 kr. per fat	14 000	7000
Sum forslag under strek	31 060	15 530

Rammeområde 21

Sak	Påløpt (mill. kr.)	Bokført (mill. kr.)
Sum skatter	22 651	16 540
Sum avgifter	1625	1482
Totalt	24 276	18 022

Oversikt

Sak	Beløp (mill. kr.)
Økning i utgifter	22 636
Økning i skatt og avgift	18 022
Økt oljepengebruk	4614
Økt skatt og avgift på petroleum	15 530
Økt overføring til SPU	10 916
Lånetransaksjoner (90-poster)	31 095

Omprioriteringer, kutt og flyttinger

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Redusere apanasjen for å ta ut utgifter til drift og utvikling av de private eiendommene	-5	1	1
Kutt i det kongelige hoff	-17	1	50
Redusere apanasjen for å ta ut utgifter til drift og utvikling av de private eiendommene	-5	2	1
Kutt i statsministerens kontor	-5	20	1
Kutt i statsrådet	-11	21	1
Kutt i bevilgningene til Stortinget	-20	41	1
Regionbevilgning for Europa og Sentral-Asia	-72	159	71
Omdisponering fra samleposten Helse til UNAIDS	-30	160	70
Næringsutvikling og handel	-60	162	70
Redusere støtten til Norfund	-100	162	75
Reversere omdisponering fra "sårbare grupper" til "likestilling"	-58	164	73
Verdensbanken	-200	172	70
Regionale banker og fond	-75	172	71
Strategisk samarbeid	-20	172	72
Kutte satsningen på lærerspesialister	-229	226	21
Kutt i Pisa- og TIMSS-tester i skolen	-50	226	21
Kristne private høyskoler	-300	260	70
Redusert tilskudd Kulturtanken	-15	325	1
Kultur som næring, overføres til Norsk kulturfond	-45	325	71
Omprioritering av stimuleringsmidler idrett og frivillighet	-782,1	325	77
Omprioritering av stimuleringsmidler kultur til kompensasjonsmidler	-100	325	77
Kutte støtten til Human Rights Service	-1,8	400	71
Kutt i innkjøp av spyttmasker	-1	430	1
Ikke gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner	-10	430	70
Redusere innkjøp av våpen	-20	440	1
Kutt i kostnad til innkjøp av bil	-40	440	1
Kutt i prosjekteringsmidler i forbindelse med sammenslåing av Enhet-øst	-20	440	1
Kutt i måltall for tvangsretur til 3000	-12,6	440	25
Kutt i UDI for mindre satsing på nye saker med opphør av statsborgerskap på grunn av endrede forhold i hjemlandet	-5	490	1
Overføre enslige mindreårige asylsøkere fra UDI til barnevernet	-37	490	21
Overføre enslige mindreårige asylsøkere fra UDI til barnevernet	-2	490	70

Kutt i UNEs satsing på tilbakekall av flyktningstatus	-5	491	1
Kutt i regionsentertilskudd	-203	571	65
Kutt i behovsprøvd SFO for førsteklasinger	-41,8	571	60
Kutte kommunesammenslåinger	-53	573	60
Innsparing i administrasjon fordi vi går imot å avvike særregler for flyktninger	-33	605	1
Kutt i ROL (rådgivende overlege NAV)	-40	605	1
Innsparing i Statens Pensjonskasse som følge av økt minstepensjon	-43	612	1
Innsparing i stønader fordi vi går imot å avvike særregler for flyktninger	-20	667	70
Tilskudd til Akson	-93	701	21
Flytt ressurser fra barnehospice i Kristisand til hele landet	-30	761	21
Stimuleringsordning for fritt brukervalg	-4	761	68
Ungdomstelefonen - Skeiv Ungdom (ikke øremerkede)	-0,8	765	73
Omprioritere til forskning mot antibiotikaresistens	-3	780	50
Kutt i nytt samlivskurs	-15	841	70
Avvikle kontantstøtten fra 1. juli	-745	844	70
Gå mot regjeringens forslag til endring i barnetrygd	-413	845	70
Kutt i kjøp av private barneverntjenester, ideelle aktører skjermes	-100	855	22
Legge ned Regelrådet	-8	915	1
Kutt i nytt felles digitalt søknadssystem for akvakultursøknader	-8,8	917	1
Forsert utfasing av CO2-kompensasjon for fiskeflåten til 2023	-85	919	73
Ikke øke satsingen på kunnskap og teknologioppbygging for å øke konkurransekraften i havbruksnæringen	-15	920	51
Avvikle miljøskadelige subsidier i skogbruket	-15	1149	71
Avvikle miljøskadelige subsidier i skogbruket	-44,7	1149	73
Kutte planlegging og grunnnerverv av riksveier, inkludert Fergefri E39	-500	1320	30
Stoppe store motorveiprojekt	-415	1320	30
Kutt forskning fergefri E39	-20	1320	30
Kutte forslaget om lavere bompenger i distriktene	-1435	1320	73
Kutt i Nye veier	-3000	1321	70
Kutte belønningsmidler til «reduerte bompenger og bedre kollektivtilbud» (bompengepakken)	-925	1332	66
Trekke ut norske styrker fra Irak, eFP, Afghanistan og Jordan	-524	1720	1
Trekke Norge ut fra Cooperative Deployment	-31	1720	1
Utsette E-tjenestens tiltak for tilrettelagt innhenting til 2022	-30	1735	21
Redusere Olje- og energidepartementets petroleumsrelaterte aktivitet	-35	1800	1
Kutte støtten til internasjonale organisasjoners arbeid med olje og gass	-3,08	1800	70

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Kutte tilskudd til olje- og energiformål	-4,5	1800	72
Redusere støtten til Oljedirektoratet, som følge av lavere petroleumsaktivitet	-40	1810	1
Kutte utgifter til kartlegging av petroleum og mineraler på havbunnen	-65	1810	21
Kutte nordområdeletingen	-80	1815	70
Kutte i petroleumsforskningen	-273,2	1830	50
Redusere støtten til internasjonalt arbeid for å fremme norsk petroleum	-20	1830	72
Reduksjon i foreldrepenger til studenter som følge av høyere minsteytelse for alle	-67	2410	70
Kutt i petroleumsrelaterte prosjekter i Innovasjon Norge	-181,9	2421	50
Kutt i petroleumsrelaterte prosjekter i Innovasjon Norge	-6,9	2421	71
Kutt i petroleumsrelaterte prosjekter i Innovasjon Norge	-31,6	2421	72
Kutte oppstart av bygging av nytt regjeringskvartal	-958	2445	31
Avvikle engangsstønad fra 1. juli	-429	2530	71
Reversere krav om å bruke opp dagpenger før man får tiltakspenger	-0,9	2541	70
Legemidler i blåreseptordningen	-1	2751	70
Reduksjon i Helfo-refusjoner som resultat av helsetjenester utført i offentlig regi	-150	2755	62-75
Helsetjenester i utlandet mv.	-2	2756	71
Sum omprioriteringer, kutt og flyttinger	-13596,6		

Sak	Beløp (i mill. kr.)	Kapittel	Post
Inntekstposter			
Økte renteinntekter til Husbanken som følge av økt låneramme	1	5615	80
ODA-godkjente utgifter, økning antall kvoteflyktninger	6,8	3490	6
ODA-godkjente utgifter, økning antall kvoteflyktninger	33	3490	3
Fjerne gebyret for familiegjenforening for flyktninger, senke gebyret for andre familiegjenforeningssaker	-37	3440	6
Lavere gebyrinntekter som følge av at det ikke gis nye tildelinger til å utvinne olje	-20	4810	1
Sum endringer i inntekstposter	-16,2		

sv